

EESTI METS

METSA- JA JAHIASJANDUSE KUUKIRI

Nr. 6

JUUNI

1927. a.

Foto H. Schultz.

VASTUTAV TOIMETAJA:
O. DANIEL

VALJAANDJA:
E. METSATEENIJATE ÜHING

A.-S. „SILVA“

Tallinnas, Merepuiesteel nr. 17.

Telefon kontoris 9-29, 13-80, kaupluses 18-09.

Metsaosakond 13-20.

Telegrammi-aadress: Tallinn — „Silva“.

Soovitame rikkalikus valikus kuivi hõõveldatud
ja hõõveldamata

kuuse- ja männilaudu,

kuivi tamme-, saare-, jalaka-, kase-, lepa- ja
haavalaudu

Ümmargusi ja kanditud

palke

kõigis nõuetavates pikkustes ja jämedustes.

Ümmargusi ja saetud

latte

Saeveskis võetakse vastu ja täidetakse rutuliselt igasuguseid
tellimisi. Ostame igasugust metsamaterjali piiramata arvul

EESTI METS

METSA- JA JAHIASJANDUSE KUUKIRI

Toimetuse ja talituse:
Tallinnas, riigimetsade valitsuse juures.
Kõnetraat 12-75.
Aadress: Kuukiri „EESTI METS“,
Tallinn, postk. 97.

Tellimise hind:
Aastas Mk. 400.—
Poolaastas „ 200.—
Veerandaastas „ 100.—
Üksiknumber 35 mk.
Välismaale 600 marka aastas.

Kuulutuste hind:
1/4 lehekülge Mk. 2000.—
1/2 lehekülge „ 1000.—
1/4 lehekülge „ 500.—
Tekstis ja kaanel 50% kallim.

Nr. 6.

Juuni 1927.

7. aastakäik.

„Eesti Mets'a“ lugejatele ja kaastöölisele.

Rõõmuustava uudisena võime oma lugejatele ja kaastöölisele teatada, et käesoleva numbriga alates ilmub „Eesti Mets“ meie tuntud metsateadlase hra D. Daniel'i vastutaval toimetusel.

Seega on paljude ammune soov — lehe eesotsas näha metsaeriteadlast — täitmist leidnud ja

Oskar Daniel
„Eesti Mets'a“ vastutav toimetaja.

E. M. U. feffjuhatus — lehe väljaandja — loodab, et nüüd ka need metsamehed, kes seni eemale on jäänud, teed „Eesti Mets'a“ juure leiavad.

Rõõki wanu ja uusi „Eesti Mets'a“ sõpru terwitades

E. M. U.
feffjuhatus.

Metsa tüpoloogia käsitlemine metsakorralduses.

E. Schabak.

Metsanduse õppimiskäik on teatavasti järgmine: algul üldised loodusede adused, siis erilised metsateadused ja viimaks kokkuvõtte nendest metsakorralduses, mille sisu on metsamajapidamisele tegevuskava ning plaani kokkuseadmine, kasutades seejuures kõiki eelmisi teadusi.

Prof. Morosovi ja prof. Cajanderi järele metsa tüpoloogia käib samuti metsateaduste sekka nagu dendroloogiagi, kuigi tüpoloogia kui iseseisev õppeaine oma sündimistõuke on saanud praktilise metsakorralduse poolt. Nimelt 1907. aastal pööris Vene metsakorraldus riigiduuma nõudel oma tähelepanu ka põhjametsade peale ja algas nende uurimist. Seejuures selgus kohe, et siin ei jatku harilikust pinnase boniteerimisest ja metsa headustamise süsteemist, — et puudub veel midagi, mis täpsemalt iseloomustaks käesoleva metsa tehnilisi ja majanduslikke omadusi.

1909. a. ilmunud raamatus «Учение о типахъ насаждений» prof. Morosov ütleb 30-l leheküljel: «Учение о типахъ возникло въ нашемъ отечествѣ и притомъ въ разныхъ лѣсохозяйственныхъ областяхъ. Потребность ориентироваться на весьма обширныхъ пространствахъ въ лѣсахъ нашего сѣвера и расчленивъ тамошній лѣсъ на участки, имѣющіе, а главное, могущіе имѣть пилочный лѣсъ, и такіе, которые по своимъ природнымъ условіямъ его имѣть не могутъ, — вотъ одинъ стимуль, подъ влияніемъ котораго наши лѣсоводы сѣвера предложили этотъ новый принципъ для выдѣла насаждений по условіямъ произрастанія. Заботы о возобновленіи лѣса, потребность ориентироваться въ различныхъ приемахъ рубки съ цѣлью опредѣлить наиболѣе цѣлесообразные для того или другаго мѣста, особенно заботы о возобновленіи сосны, — было другимъ стимуломъ, поставившимъ вопросъ о необходимо-

сти расчленивъ лѣсъ на типическія насаждения съ одной стороны, притомъ по признакамъ коренящимся въ условіяхъ мѣстопроизрастанія съ другою.»

1912. aastal ilmunud I väljaandes «Учение о лѣсѣ» esineb prof. Morosov juba laialdase kavaga: 1) sissejuhatus metsa bioloogiasse, 2) puuseltside bioloogia, 3) puiestikkude bioloogia, — puiestiku-tüüpide bioloogia ja nimetab siin (lehekülj 82) puiestikkude loomuliku klassifikatsiooni aluseks kasvukohta geograafia-, kliima-, geoloogia-, reljeef- ja pinnase-tingimused. Metsanduse põhimõtte järele pole mets lihtsalt puude kogu, vaid on seltskondlik, elav organism, milles tema koosseisu liikmete vastastikune eluvõitlus allub eeltoodud kasvutingimustele. Seda näitas juba Kraft oma viie-klassilises kõrgustabelis: I — ülivõimelised, II — võimelised, III — kaasvõimelised, IV — mahajäävulised, V — allarõhutud. Morosov oma tüpoloogias arvestab ka sellega ja paneb ette tüüpide nimetuseks kasutada osalt kohalise rahva sõnu, nagu „raada“, „sogra“, — osalt reljeefi järele, nagu „holm“, „log“ („lugojava terrassa“, „nadlugojava terrassa“, „gornaja terrassa“), — osalt ka maakatte järele, nagu „belomoschnik“, „vereschtschatnik“ jne.

Prof. Cajanderi uus edusamm seisab selles, et ta analoogiliselt metsa tüüpidele (puuseltsidest) on leidnud ja üles seadnud maakatte taimestik-tüüpe, mis alluvad ülaltähendatud kasvutingimustele samuti kui esimesed. Kasutades seda nähtust nimetab Cajander metsatüüpe juba nende primäärtaimede järele, mis enamuses leiduvad käesoleva küpse ja normaalse täispuiestiku all, tarvitades seejuures ladinakeelseid algtähti, näiteks: põdrasambla- (Cl. T.), kanarbiku- (C. T.), paluka- (V. T.), mustika- (M. T.), jänese kapsa-tüüp (O. T.) jne.

Soome metsa tüüpide grupeerimiseks viide klassi tarvitab Cajander maapinna koosseisu, reljeefi ja kõrgust veepinnast, sest et „die niedrigen Länder sind fruchtbarer als die Bergländer,“ ja sest et „auf armem Boden sind weniger Schwankungen, auf fruchtbarem Boden grössere Schwankungen.“ Neil alustel on ta oma tüüpidele kokku seadnud järgmise „Normalserie“:

I. **Heidewälder** (Palumetsad) (mis asuvad kõrgemal ja kuivemal vööli):

- 1) Flechtentyp (Cl. T.).
- 2) Heidebeer-Flechtentyp.
- 3) Heidekrauttyp (C. O.).
- 4) Krähenbeer-Heidelbeertyp.
- 5) Preisselbeertyp (V. T.).

II. **Frische Wälder** (Laanemetsad) — „auf gutem akerbautaughlichem Boden“ (s. o. keskmisel vööli):

- 1) Dickmoostyp.
- 2) Sauerklee - Heidelbeertyp (O. M. T.).
- 3) Heidelbeertyp (M. T.).
- 4) Pyrolatyp (P. T.).

III. **Hainwälder** (Salumetsad) (madalamal vööli):

- 1) Dryopteristyp (D. T.).
- 2) Geraniumtyp (G. T.).
- 3) Sauerklee-Majanteriumtyp.
- 4) Farntyp (F. T.).
- 5) Saniculatyp (S. T.).
- 6) Aconitumtyp (A. T.).
- 7) Vaccinium rubustyp (V. r. T.).
- 8) Lychnis Diurnatyp (L. T.).

IV. **Bruchmoorwälder** (Lodumetsad) (kus vesi veel enam-vähem liikumas, — üleminekuga rohussoosse):

- 1) Hainartige Bruchwälder.
- 2) Gemeine Bruchwälder.
- 3) Kraut- u. Grass-Bruchmoorwälder.
- 4) Normale Bruchmoorwälder.
- 5) Wollgrass Bruchmoorwälder.
- 6) Weidenau Moorwälder.
- 7) Weissmoor Bruchmoorwälder.
- 8) Braunmoor Bruchmoorwälder.

V. **Reisermoorwälder** (Sonnimetsad ehk Sphagnum'i-metsad) — (kus vesi juba stagneerib, — üleminekuga samblarabasse):

- 1) Anmoorige Wälder.
- 2) Reisermoorwälder.
- 3) Weissmoor-Reisermoorwälder.
- 4) Braunmoor-Reisermoorwälder.

Praktilise metsamajapidamise kohta tuli Cajander samale otsusele kui Morosov, — „die Absatzgebiete bestimmen die Methode der Klassifikation, — das giebt dem Unternehmen einen lokalen Charakter.“

Nagu juba öeldud, ükski pinnase boniteerimisega ja puiestikkude headustamisega ei saa läbi, kui turg tarvitab ainult teatud tehnilisteomadustega materjale. Näiteks on välisturul heas hinnas muusika-instrumentide resonants-lauad ja nõuetavad siledad ning oksteta kuusepuud, mida annab Arhangeeli kub. mäekallaku-tüüp „Holm“; sest see õnnelik tüüp ei kannata kuivuse ega niiskuse all, aastaringid on siin täiesti ühesugused ja lühikese suve vegetatsiooni perioodi tagajärjel nii kitsad, et näiteks 10" jäme „Holmi“-kuusk tarvitab seal vähemalt 200 a. a., kuna ta meie põllutüübis juba 100. eluaastas on 10" jäme. Sama kõrguse, — s. o. sama boniteeti kuusk, mida kasvatab Arhangeeli tüüp „Log“, on orus ikka vähese täiuse tõttu vastupidi väga okslik, laiaringiline ja kõlbab ainult kohalisele turule halvaks ehituspalgiks, — kuna välisturg teda põlgab. Arhangeeli kolmas kuuse-tüüp „Rovnädj“, mis asub jõgede seajade vahelisel tasandikul, — kannatab veeküllusest niivõrd, et 6—7 sülla kõrgused ja 7—8" jämedused puud on kõik südamedad ja annavad ainult küttepuid.

Samuti on lugu Arhangeeli kolme männitüübiga: mäeterrassi kuiv „Bor“ annab kitsaringilisi ja vaigurikkaid palke, kuna paremal pinnasel asuv „Smetnik“-tüübi männid on laiaringilised ja välisturul vähenõuetavad; kolmas männitüüp „Suradje“ (vesine nõmm) annab kõige paremaid mäekavanduse propse.

Toon siin paar näidet ka meie E e s t i m e t s a d e s t :

Siin on olemas äärmiselt halbadel kasvutingimustel kaks männitüüpi, mis alluvad kõrguse järele sellesama V boniteedi klassile, muidu aga erinevad üksteisest kui tuli ja vesi;

1) kõrgema mäeterrassi kuival liivakünkal asuv „p õ d r a s a m b l a t ü ü p“; 2) madaliku, märja turbamaa „S p h a g n u m ' i - t ü ü p“.

E s i m e n e kannatab vee- ja toidu puudust, kõige vaesemal mineraalpinna-
nasel, mis nii vaene, et ei jõua ennastki nimetamisväärilise maakattega kaitsta; see on hõre ja peale vähenõudliku tundraelaniku *Cladonia rangiferina* leidub siin alles mõni üksik *Caluna vulgaris* ehk *Calamagrostis*. Selle vaesuse tõttu uuendab mänd ennast algusest peale siin loomulikult, ilma kaasabit, väga visalt ja samuti hõredalt nagu maakategi; kasutades suurt seisuruumi-, õhu- ning päikeseküllust tarvitavad noored puud neile antud vabadust ja kasvavad okstesse; oma nõrkuse tõttu langevad kuivustarmastajate putukate ohvriks, kaotades mitmekordselt oma ladva ja 100 a. vanaduses kujunevad viimati nendeks „kandelabrideks“, mis meie liivaküngastel oleme harjunud nägema. Jämeda, oksliku tüve alumisest otsast saab vaevalt mõni väravatulp ehk kaevuling, — kuna peasaak esineb II ja III sordi küttepuudes.

Esimese veepuudusele kannatab vastupidi t e i n e, „S p h a g n u m ' i - t ü ü p“, kõigepealt veekülluses, kuna ta toidu puuduse peale ei või kaevata, sest tema alune orgaaniline maapind koosneb taimeriigi esitajate poolmurenenud jäämustest, mille all harilikult 1½—2 arss. sügavusel on mineraalne aluspõhi.

Vastupidi esimesele valitseb siin kõige paksem ja tihedam maakate, mis üldse metsas leidub: mitmed sambla liigid, sphagnumi enamusega, kuremarjad, murakad, jõhvikad ja teised sootaimed. Männile võrdlemisi soodsa maapinna koosseisu tõttu leiame siin silmadele küll raskelt tähelepanudava ja peidetud samblas ning sookaelades — männi järelkasvu, mis pärast emametsa

maharaiumist kohe širgneb ja kuni 20 aastani õige tihedalt üles kasvab. Suure puudearvu tiheduse tõttu on puukroonid algusest peale õige kitsad ja oksad väga nõrgad; viimased kaovad ajajooksul täiesti ja vaatamata sellele, et keskealises ja valmivas puiestikus puude arv väheneb õige kiiresti, — 100 a. vanaduses on puutüved kuni 4—5 sülla kõrguseni sirged ja siledad kui nooled, mille otsas on tüübilised seenetaolised kroonid. Siit saame kõige paremaid ja välismaal nii otsitud mäekaevanduse tügipuid või propse ja alles paar % küttepuid.

Eeltoodust selgub, et peale tehniliste omaduste mõlemad männitüübid erinevad ka nende kunstliku uuendamismeetodi poolest, kui me loomulikule uuendamisele siin tahame kaasa aidata.

Esimesel kuival tüübil on kohased kitsad langid ja seemnepuud või isegi valikraide massi järele, platsikeste ja aukude kaupa, kuna viimases jätkub harilikult üheribaliseist raideviisist, langilaiusega isegi kuni 50 süllani ja seemnepuude jätmata.

Samuti on mõlemate tüüpide melioratsiooniviisid üksteisele vastupidised: esimese parandamiseks on meie peatulesanne — siin maapinna niiskuse kaitseks mõne alusmetsa sisseviimine; teise tüübi boniteedi klassi tõstmiseks peame vastupidi asuma kraavitamisele veekülluse kõrvaldamiseks.

Nii siis erinevad mõlema tüübi tekimise-, arenemise-, kasutamise-, uuendamise- ja parandamisviisid, vaatamata sellele, et nad mõlemad alluvad sellesama V boniteedi klassile.

Sama tehniline vahe on IV boniteedi mäeterrassi, p õ d r a s a m b l a ning kanarbiku tüübi männi ja madaliku pilliroo-tüübi vahel, kus mineraalpõhi mitte sügavam kui 1 arss.

*

Nii on siis tüüpide õpetusel peale teadusliku ka veel praktiline tähtsus, viimane oli ka, nagu juba öeldud, selle õpetuse tekkimise algpõhjuseks. —

Rahvarikkail ja metsavaestel lõunapoolsetel kultuuramail, nagu näiteks Saksaamal ehk Prantsusmaal, kus kohalik turg võtab vastu kõike metsamaterjali, nende tehniliste omaduste peale vaatamata, kus oma metsa isegi ei jätaku ja tuleb teda välismaalt sisse vedada, — muidugi ei võinud tüüpide õpetuse järele sarnast teravat vajadust olla kui Vene põhjametsa massiivides. Ta ei oleks ka kultuurmetsas tähtsusetu, kui boniteerimise ja headustamise süsteemi täiendus-abinõu. Nagu juba seletatud, sisaldab sama boniteet mõnikord mitu tüüpi. Samuti leidub aga samas tüübis mõnikord ka mitu boniteeti; näiteks: võib sama põdrasambla ehk kanarbiku männi-tüüp puude kõrguse järele kas III, IV ehk isegi V boniteeti kuuluda.

Lühidalt võiks öelda: 1) suurtes põhjametsa massiivides, mille peatürg on kaugem välistürg, oleks kohane, lihtsam ja tehnilisi omadusi iseloomustavam metsakorraldus tüüpide alustel; 2) intensiivsemates metsarajoonides, kus peatürg on kohalik, võib juba keerulisemat ja üksikasjalisemat boniteerimise süsteemi tarvitada.

Et metsa „tüübitamine“ on lihtsam kui boniteerimine, on näha järgmisest võrdlusest. Aluseks võttes, et metsajapidamise koormamine liig suure majanduste arvuga tekitab majanduskava täitjale liig suuri raskusi, — metsakorraldus grupeerib samal põhjusel mitu tüüpi ehk ka mitu boniteeti ühte majandusse. Mida ekstsensivsemad on majapidamise tingimused, nagu põhjametsades, seda laiemalt tuleb seal tarvitada tüüpide koondamist ühte majandusse, nii et suurema tüüpidearvu loomine oleks siin asjatu. Näiteks olid 1908. aastal Arhangeeli Suura metskonna metsamaale ülalnimetatud 6 põhitüüpi loodud: kuusele = Holm, Log ja Rovnädj = 3 tüüpi; männile = Bor, Smetnik ja Suradje = 3 tüüpi, mis grupeeriti kolme majandusse:

1. kuuse tarbepuumajandus, tüüpides Holm ja Log;

2. männi tarbepuumajandus, tüüpides Bor ja Smetnik;

3. küttepuu- ja propsimajandus, tüüpides Rovnädj ja Suradje.

Nii siis olid siin majanduste loomiseks algusest peale 6 klassifitseerimise üksust.

Boniteerimise korral intensiivsemale majapidamisele, nendesama kahe peaseltside männi ja kuuse kohta tarvitades 5. boniteedi klassi, oleks juba $2.5 = 10$ üksust saanud ja juure lisades veel kase-, haava- ja leppapuiestikud à 5 boniteeti = $3.5 = 15$, kokku = 25 üksust ja paralleelselt sellega = 25 headuse-klassi, kõik kokku 50 klassifitseerimisüksust.

Maapinna boniteerimine on oma alguse võtnud põllumajanduses ja sellel süsteemil on see hea omadus, et ta esiteks lõikuse suuruse astme kindlaks määrab ja teiseks peremehele näpunäiteks on maaparanduse abinõude valimise juures, kas kuivatamise, niisutamise, torutamise ehk riolimise abil, vastavalt käesoleva boniteedi klassile, sest et põllumajanduses külvi ja saagi vaheline tsükl on lühem, majanduses liikuv sularaha-kapital ja temast saadavad kasuprotsendid on suuremad, — siis tarvitatakse ka siin üksikasjalisemat uurimist kuni 8—10 boniteedi klassini, kuna metsamajanduses jätkub juba 5 klassist. Seegi on kohane alles intensiivsemas majanduses, kus peremees peale tulude on ka huvitatud maaparanduse abil boniteedi klassi tõstmisest. Põhjamaa metsades on aga peremehe tegevus sihitud enamasti ainult tulusaamise peale sellest, mis on olemas, ja pole nõus melioratsiooni kulusid tegema. Seepärast oleks siin keeruline ja üksikasjaline boniteerimise süsteem täiesti asjatu ja enneaegne, seni kui rahvast vähe, metsa palju ja temast tulud võrdlemisi minimaalsed.

Kuna meie Eesti metsad ei kuulu ekstsenstiivse põhjamaa metsajapidamise ega Saksamaa kultuurmet-sade hulka, vaid asuvad nagu nende vahel, kalduvusega lääne ja lõuna poole, — siis tuleb siin ka metsakorralduse pealuseks võtta boniteerimise-

süsteemi, täiendades seda tüübitamisega.

Siin tuleb äärmiselt ettevaatlikult talitada, tööde intensiivsuse ja sellega seotud kulude ärahoidmiseks, — sest metsakorralduse kulud ei tasu enast nii ruttu ja silmapaistvalt; temast saadud tulused sularahas ei saa nii lihtsalt kokku lugeda, nagu mõnes teises rahalises ettevõttes; mõningaid tulused temast ei saa üldse kaalule panna ja neil jääb ainult üleriiklik rahvuslik väärtus, mis on juba sihitud kaugema tuleviku peale. Siia tuleb veel juure, et metsaperemees ise enamasti vaatab metsakorralduse peale, nagu mõne möödapääsematu pahe peale, mis sünnitab ainult kulusid, kuna tulud sellest jäävad temale problemaatilisteks.

Võttes kõike seda arvesse tuleb metsakorraldusel lükata tagasi sarnaseid intensiivsuse suurendamise katseid nagu näiteks prof. Orlovi ettepanek boniteedi klasside arvu suurendamisest kuni seitsmeni, lisades I ja V klassile veel I-a ja V-b juure. Kuigi on olemas puiestikud, mille koosseisu ja seisukorra elemendid käivad üle I boniteedi, siis ma ei näe sellest veel mingit äpardust metsakorraldusele, kui nad liidetaks ühes teistega I boniteeti, teiselt poolt võib mõne V boniteedi täiuse 0,4 puiestiku tagavara isegi vähem olla kui Orlovi ette pandud V-b täispuiestiku tagavara, ja viimast võib siis kas ühendada V boniteediga või tema lõhutud täiuse korral arvata kõlbmata maade sekka, mille tagavara kasutatakse normeeritud vahakasutuse näol.

Samuti tuleb hoiduda liig suure tüüpide arvu loomisega sattuda „tüüpide rägastikku“, nagu seda kardavad tüpoloogid vastased.

Prof. Morosovi definitsiooni järele metsatüüp on puiestik, mis erineb teistest: a) puuseltside loomuse järele, b) puuseltside ühte puiestikku ühinemise loomuse järele, c) kasvukoha loomuse järele.

Sellest järgneb, et tüüpidel võib olla ainult relatiivne ja kohaline tähtsus,

mis on seotud teatava geograafilise rajooni piiridega. Näiteks: a) kuuse ehk kase tüüpe lõunamaa metsades pole olemas, samuti puuduvad põhjamaades tamme- ja pöögimetsa tüübid; b) männi, kuuse ja kasega segametsatüüpe leiame ainult põhjamaa metsades, kuna lõunapool männil on teised kaaslased: c) loomulikult kasvab *pinus montana* ainult mägede peal, kuna mustlepp asub peaaesjaliselt vesisel luhaterrassil.

Enamasti on aga kõigi kolme tüübi kujunemise alused isegi samas rajoonis üksteisega nii läbi põimitud, et nõuavad nimelt kohalist uurimist ja ei luba teises kohas saavutada tagajärgede kasutamist ehk üldistamist. Näiteks: Minski kub. Priipäti jõe basseini luhaterrassi rinnakutel kasvab tamm valge pöögi kasuka kaitse sirge ja oksteta kui nool; 200—240 aasta vanaduses on ta kõrgus kuni 12 silda ja diameeter 30—50 tolli; kuid tema aastaringid on siin juba liig laiad (kuni ½ cm. ja rohkem). Sama laiuse kraadi all Mohilevi ja Voroneshi kub. tamm ei anna küll 200 aastast nii suurt diameetrit ja tema aastaringide laius ei tõuse üle ¼ cm., kuid selle tamme väärtust hinnatakse tündritööstuses kõrgemalt oma vastupidavuse ja painduvuse tõttu („barhatnoi dub“).

Samuti kui boniteerimisel on oma puudused, — sünnitab ka tüüpide määramine raskusi ja arusaamatusi

On ju küll õige üldine põhimõte, et käesoleva puuseltsi väärtus teatud vanaduses on seda suurem, mida kõrgem on puu; sel põhjusel on siis puu kõrgus võetud kasvukoha boniteedi mõõduks. Kuid see on maksev ainult terve normaalpuiestiku kohta. On aga puiestik nooruses vigastatud, on tema täius mingipärasest lõhutud, on temas korratu valikraide tõttu kõige paremad, s. t. kõige kõrgemad, valitseva rinde esitajad välja võetud ja juurele jäänud ainult rõhutud rinne, — siis puudub siin kindel boniteedi-mõõt kõrguse järele nagu paljasaaride-raiestikuski ja taksaator tarvitab teisi boniteedi tundemärke, nagu maapinna läbilõiget, maakatet ja naabruse

puiestikke. Näiteks koosnevad Läänemaa Rikuldi metskonna männipuiestikud enamasti endise karjamaa metsadest, mille ladvad nooruses on karjast vigastatud; siin võetud proovid 100-a. männikutes andsid kõrguselt ja tagavaralt IV ja isegi V boniteedi tagajärgi, kuna kasvatustingimuste boniteet teiste tunnuste järele oleks pidanud kuuluma III klassi; ainult puiestiku headus oleks võrduvad 4-le klassile. Lääne maakonna Mõtsu metskonna I boniteedi 120-a. kuusepuiestikud on endise liipraidega täiuselt ja tagavaralt seevõrra lõhutud, et järele jäänud rõhutatud rinde täiuse 0,4—0,5, tagavara 13—15 t. s., südameda-puiestikke keegi heameelega ei taha osta, nii et taksaator oma kõrguse-mõõduga siin midagi ei saa boniteerida. Samuti on lugu Orajõe, Urisaare, Laiksaare metsamassiivides, kus valikraide-süsteem kestis kuni 1889. aastani, 120—140-a. lagunenud kuusikutes on ilmunud juba teine, lehtpuusegametsa põlv, kohati kuni 60—80 a. vana ja ainult I boniteedi kaaslased, nagu pärn, vaher, ulmused ja rikkalik maakate laialehelistest taimedest räägivad eriliselt rammusast maapõhjast, mille peapuudus praegu on veeküllus, kuna puiestiku headus kõigub 4-da klassi ümber.

Sääraseid näiteid võiks siin palju ette tuua, kuid neist paarist selgub juba, et boniteerimine polegi nii lihtne ja absoluutne, kui arvatakse; tihti ei jätke selleks harilikust mõõdust, tuleb tarvitada kõrvalisi abinõusid ja mõnikord ei leidugi väljapääsuteed looduses esitatud korratule majandus-objektile.

*

Eeltoodud boniteerimise kohta on arvesse võtta ka tüübitamise juures, kus asi läheb veel keerulisemaks, sest et puudub niisugune lihtne mõõt nagu kõrgus boniteerimiseks.

Esimest raskust sünnitab tüüpide nimetus.

Siin on peale puuseltside nimetuse tehtud mitu ettepanekut:

1) Kohaliku rahva nimetuse järgi.

Tüüpide populariseerimiseks on see küll väga kohane ja valime siin kõik sündsad nimetused. Kuid paistab kohe silma, et rahval puuduvad sõnad nende teadusliikkude, tehniliste ja majandusliikkude tunnuste kohta, mis meid kõige rohkem huvitavad ja millel on põhjanev tähtsus käesolevas puiestikus talitamiseks. Peale selle võivad siin tekkida arusaamatused, nagu see on juhtunud minu lihtsas tüüpide-skeemis, kus venekeelne „Bor“ on valesti tõlgitud „Nõmm“. Võib julgesti ette öelda, et rahval puuduvad nimetused seesugusele kuusetüübile, mis on järele jäänud näiteks Virumaa Pagari ja Iisaku metskonna põlluterrassi männisegametsas kerge savi-liivasel maapinnal pärast männi valikraiet ja mis nõuab likvideerimist ja siin jälle männi enamuse jaluleseadmist; samasugust 100-aastast kuusikut paaril sajalt hektaaril võib leida Kärkla metskonna teeäärse kruusa-liivaseljärdikul, kust mänd on kõrvaldatud valikraide teel. Metsakorraldus paigutab küll seesuguse ajutise kuusetüübi kuusemajandusse, määrab aga tema raies-tikud männikultuuri alla ja männimajandusele tagasiandmiseks. Samuti puuduvad rahval nimetused ajutise lehtpuu-tüübi kohta, mis põlluterrassi kuuse- või männiraies-tikus on ilmunud ja nõuavad siin okaspuu enamust, kuna sellaseid lehtpuiestikke luhaterrassi okaspuu segapuiestiku raies-tikus võiks arvata ka alaliseks tüübiks, — tingimusega, et neid korralikult ravitsetaks siin lehtpuu tarbematerjali saamiseks. Juhuslikult, pärast mõnd tulekahju, männi põlendiku kuival liivasel maal ilmunud noorele haavikule taksaator harilikult ei kingi tähelepanugi, loeb selle koha siin hukknud männitüübi arvel metsatuks ja määrab kohe männi uuendamise. Nii ei aita siin ainult rahva nimetused.

2) Tüüpide nimetus maakatte järele.

Sest et maakatte koosseis oleneb geograafiast, kliimast, maapealmuse reljeefist, maapinna koosseisust ja niiskuseastmest, samuti kui puiestiku

koosseis, siis on maakate tõesti üks parematest tüüpide tunnustest. Siin on meil aga veel suurema väljavõtete ja kõrvalekaldumiste arvuga tegemist, kui kõrguse mõõduga boniteerimise juures.

a) kõigepealt tuletame siin meele, et sidemel maakatte ja puiestiku vahel on jällegi ainult kohalik tähtsus, sest kuigi seesama hypnum leidub Arhangel „Holmi“-kuusiku ja meie keskmise, luhaterrassist kõrgema, põlluterrassi kuusiku all, siis pole neil kahel tüübil midagi ühist peale puuseltsi ja maakatte;

b) sama hypnumi leidub meil nii kuuse- kui ka männi- ja isegi kase- ning haava-puiestiku all; sama sphagnum katab nii rabastunud männiku kui soostunud kaasiku pindala; sama kannarbik valitseb kuivas kanarbiku-männikus samuti kui rabastunud nõmmes jne.;

c) maakate muutub looduse või inimese poolt sünnitatud katastroofide all, kui puiestiku koosseiski; paljasraide mõjul, männi- või kuusiku-mustikad kaovad ja nende asemele asuvad raiestikud palukad; „Bor“-männiku hypnumi ja paluka asemele ilmub kannarbik; kanarbiku-männiku paljas-raiestikus ilmub põdrasammal, — viimase asemele = calamagrostis. Sellest nähtusest saame samasuguse valgus-rea, nagu puuseltside kohtagi. Üks, maakatte järele boniteerija Vilna kub. vanem taksaator seadis isegi üles väite, et „paljasraie alandavat kasvutingimusi ühe boniteedi klassi võrra“. Meile kõigile on tuttav pärast tulekahju põlendikus rikka rohukasvu ilmumine, mille põhjusel Venemaal rahvas riigimetsas meelega tulekahjusid sünnitas, et saada siis paremat karjamaad. Isegi valikraie ei jää mõjuta maakattele ja valguse juurepääs muudab ta koosseisu. Huvitava nähtuse leidsin Pärnu maakonna Urisaare metskonna tasase luhaterrassi II boniteedi, umb. 50 sülla laiuses kuusekulissis, kus endine valikraie ja tuuleheit olid teinud aegapidi oma hävitustööd, kõik II boniteedi esitajad kõrvaldanud, järele jättes hõreda

täiusega 0,4—0,5 rõhutud rinde, millel järeلكasvuta ja alusmetsata IV—V boniteedi ilme; puude arvu ja sellega juuredrenaashi vähenemise tõttu maakate näitab juba soostumise esimese astme tundemärke, sest laialeheliste taimede asemele on ilmunud peale hypnumi kohati käolina ja isegi sphagnumi padjad, mis tihedalt kaetud osjadega (equisetum); ainult mõlemilt poolt piirduvad raiestikud oma rikka maakattega, milles leidub Spirea ulmaria, Epilobium angustifolium, maasikad, vaarikad, pea kõik Eesti põõsa- ning puuseltsid, peale tamme ja männi, — näitavad, et katastroofiliselt ärapiinatud kuusik asub siin siiski II boniteedi ja luhaterrassi rinna-ku tüübi maapinnal, mida tõendavad ka kulissis leitud üksikud vahtra-, saare- ning jalakavõsad, kuigi selle puiestiku headus-klass on alles 4-as, punase tähe „R“ märkusega. Eeltoodust näeme, et tüüpide nimetusega maakatte järele peame olema väga ettevaatlikud, meeles pidades, et ta kindlasti on seotud kasvukohaga ja tarvitata ainult ühes enamus-puuseltsi nimetusega ning katastroofidest pääsnud normaalpuiestikude kohta (viimast tõendab ka prof. Cajander).

3) 1922. a. „E. M.“ nr. 3 ja 4 avaldatud lihtsas tüüpide-skeemis tegin katset tüüpide klassifitseerimiseks ja iseloomustamiseks ka maapealmuse reljeefi ja maapealmuse kõrgust põhiveest appi võtta, milleks oli eraldatud 3 terrassi: I — madalam luhaterrass, II — sellest kõrgem, keskmine põlluterrass ja III — mäeterrass. Ma ei unistanudki ei siis ega nüüd sellega mingisugust aksiooni üles seaditud olevat, mille autoriteet vastuvaidlematu. Metsakorraldus on ju, nagu juba öeldud, rohkem kunst, kui teadus ja kõik tema käevõtted alluvad rohkem aja-, rahva-, ja turunõuetele, kui oleviku või mineviku autoriteedile. Viimast vajavad kõigepealt sarnased harud, kui näiteks õigusteadus või usuteadus, mille vankumata autoriteediks on Rooma codex ja piibel, kuigi praegu juba on ette näha, et nende asemele astuvad tulevikus kolmikkohus ja moraal,

mis kõrvaldavad praeguse juukselõhkumise sel alal. Minu algmõtte põhjened sellel, et maapealmuse reljeefil on ju põhjanev tähtsus selle pinnalise koosseisu kohta, mis toidab meie taime- ja loomariiki. Päev-päevalt ja aasta-aastalt atmosfäärilised sademed kannavad ju kõrgematest kohtadest murenenud mineraalaineid kas mehaaniliselt või sulatiste näol madalamatesse kohtadesse, siia neid maha jättes, maapinda rammutades ja orgaanilisele elule toitu pakudes, kuna mägedesse jäävad liivakünkad ja kaljud sama tulevikusaatust oodates. Keegi geoloog on isegi välja arvanud, et mõne miljoni aasta pärast voolava vee tasandavuse mõjul kõik kõrgustikud on maa pealt kadunud, kui neid mõni maavarisemise-katastroof kuski uuesti üles ei murra. Et madalikus on viljarikkam maapind kui kõrgustikus, seda tõendab ka iga põllumees või aednik, kes oma nisupõldu või viljapuuaeda ei aseta kõrgele liivakünkale, vaid valib selleks madalama, viljarikkama koha. Seepärast meie oma metsa tüpoloogias ei võiks jätta tähelepanemata sarnast tähtsat kasvutingimust ja peaksime teda tüüpide klassifitseerimiseks täiel määral ära kasutama.

Kuidas neid kõrguse-terrasse nimetada, on ju tähtsusetu, kui ma aga keskmist terrassi nimetasin „põlluterrassiks“, siis ainult seepärast, et ta põllupidamiseks kõige soodsam ja igaihele on selge, mis sellega on arvatud.

Sedasama arvab ka prof. Cajander, kes oma loengutes keskmise vöö, „Frische Wälder“, aluse pinnase nimetas „guter ackerbautauglicher Boden“. Muidugi on ka minu skeemil, nagu kõigil, mis käib tüüpide kohta, ainult kohalik tähtsus; nii on ka minu jaotus terrassidesse relatiivne: mõni seljandik, mis ühes kohas, võrreldes tema ümbrusega, võib mäeterrassi kuuluda, on teises kohas põlluterrassi osa ja kolmandas võib isegi luhaterrassi rinnakut esitada. Kõik oleneb selle seljandiku ehk rinnaku maapinna koosseisust, missugust maakatet ta toidab ja missugust metsatüüpi ta siin kasvatab. Ega siis minu

skeemiga küsimus pole põhjani ammutatud; peale minu poolt eraldatud tüüpide on ju meil veel palju teisi ja nende vahel üleminekutüüpe, mis nõuavad uurimist, ja iga täiendus ning parandus võib asjale olla ainult kasulik.

Kui me oma metsatüüpide nimetusi määrame, ära kasutades selleks kõige pregnantsemaid rahvasõnu, maakatte ja puuseltsi enamuse, maapealmuse — reljeefi või ka puuaine peamaterjali nimetusi, siis jõuame viimati ka selgusele, missugused nimed oleksid kõige kohasemad ja vastaksid käesoleva tüübi tehniliste omaduste uurimise tagajärgedele. Sest et viimase meetodid on õige sõna-, arve- ja tabelirikkad, on aga sihitud tüpologia praktilisele eesmärgile, siis astuks sarnane tabav nimetus juba terminus tehnicus'e asemele ja kergendaks läbi-rääkimisi ja vastavate majanduslikkude korralduste tegemist.

*

Eltoodust selgub, et käesoleva geograafilise tzooni tüüpide uurimisprogramm peaks sisaldama vähemalt järgmised andmed:

- 1) tüüpide nimetus: rahvasõna, maakate, reljeefi või käesoleva puiestiku tehniliste omaduste järele;
- 2) puiestiku enamusest ja koosseis, järelkasv, alusmets;
- 3) maapealmuse topograafia (reljeef), kalduvus ilmakaarte poole, tasane, laineline, künklik, mägine, kõrge, madal jne.;
- 4) pinnase koosseis ja läbilõige horisontide kaupa, kuni 2 arssina sügavuseni; põhivee-seis,niiskuse aste;
- 5) käesoleva enamuspuuseltsi küpse normaalpuiestiku maakatte koosseis ja enamustaimede nimetus;
- 6) küpse normaalpuiestiku võimalik tagavara, selle tehnilised omadused (tarbe- ja küttepuid %), puutüve kuju, struktuur ja koone; kõrgus, diameeter; aastaringide laius; kõrguse, diameetri ja massi keskmine ning jooksev juurekasv jne.

Sarnase uurimise järjekord võib edasi liikuda muidugi ainult üldsusest — üksikasjalisele:

1) geograafiline tsoon ja tema kliima;

2) geoloogilise aluspõhja formatsioon;

3) maapealmuse reljeef: a) madal, b) keskmine, c) kõrge, käesoleva koha ja tema ümbruse põhiveest ja peale selle pealmuse kohta: convex, concav, tasane, kallaku aste (languse nurk), millest oleneb juba kaks viimast faktorit, nimelt:

4) veeküsimus: tema puudus, mõõdukus, küllus ja

5) puujuurte kasvukihi, s. o. Boden, potšwa, pinnase koosseis, mis viimase alluviaalse aja murenemise ja muudatuste mõjul on välja kujunenud.

Alles siis, kui need üldised alused on kindlaks tehtud, võib asuda käesoleva metsatüübi maakatte ja puiesitiku üksikasjalisele uurimisele, nagu ülal tähendatud.

On käesoleva metsandiku tüübid selgitatud, siis võtab taksaator neid ka arvesse maapinna boniteerimisel ja metsa headustamisel ning takseerosade üksteisest eraldamisel.

Selleks tuleb takseerikirjelduses (headusklassi lahtri järele) veel üks lahter juure lisada, kus oleks üles tähendatud tüübi nimetus, ja boniteedi kirjeldust täiendada, majanduslikult tähtsamate tüüpide iseloomustamisega.

Sarnane täiendus kergendaks majanduskava kokkuseadjal väljavõtet takseerikirjeldusest: 1) majanduste loomiseks, 2) pearaieviisi ja

-kohtade valimiseks, 3) metsa uuendus-, ravitsemis- ja maaparandusabinõude määramiseks ja muudeks majanduslikudeks kavatsusteks.

Samuti ja veel rohkem kergendaksid need märkused majanduskava täitja, metsaülema, tegevust, kuigi metsakorraldajal polnud jõu pärast mõne suurema metsandiku metsamaa tuhandetele osadele korruga igähele nende tuleviku eesmärgi 10 aasta peale ette ära määrata.

Seni on Eesti metsakorralduse poolt enamuspuuseltside järele boniteerimise ja headustamise juures alles IV, V boniteedi kuiva ning märja tüübi vahe arvesse võetud, sest, nagu juba öeldud, nende tehnilised omadused ja raiumise ning uuendamise viisid lähevad üksteisest niivõrra lahku, et nende tüüpide majanduslik ühendamine pole olnud võimalik. Kui edaspidi täiskorralduse alla tulevad ka seni ainult arvestatud, Põhja-Eestis asuvad paekivipealsed metsad, tuleb ka siin tüpologia saavutusi ära kasutada, samuti kui Ida-Virumaa drumliinides.

Eeltoodud andmetega arvan tüüpide tähtsus ka Eesti metsakorralduses olevat tõendatud.

Lõpukokkuvõttes avaldan soovi, et meie metsateadlased ja tegelased ka edaspidi sellele küsimusele oma tähelepanu pööraksid, tähendatud suunas uurimisi teeksid ja meie tüüpide klassifikatsioonis juba lähemas tulevikus lõpulikule otsusele jõuaksid.

L a v i i n.

A. Mänd.

Esimene ilus maikuu päev.

Metsamees Madis on täna vihane, nagu ta seda enam kaua ei ole olnud. Metsas käies leidis ta naaberasuniku mullikad noorendikus ja see tuletas temale meele möödunud suve ja kõike seda pahandust, mis tal olnud loomapidajatega karjatamise asjus.

Kõik see läbistas ta aju mõne sekundiga ja ta täitus pühast vihast.

Asi ei oleks olnud just nii väga

hull, kui tal ei oleks ühtlasi tulnud meele, et ta millalgi oli näinud „Eesti Metsas“ paari kirjutist metsameeste eneste poolt, mis käsitasid karjatamist metsas. (Neid oli olnud rohkem, kuid teisi ta ei olnud pannud tähele).

Ta ei olnud neid küll lugenud, kuid pealiskaudsel läbivaatamisel oli ta saanud neist mulje, et neis soovitati teha kõik metsamaad küla karjamaaks.

Ja ta hing täitus püha vihaga, nagu

oleks täitunud ka iga teiseigi metsamehe hing — metsaametnik soovitab teha metsad küla karjamaaks!

Just see asjaolu vallutas ta meeli nii, et ei saanud rahustuda ka siis, kui oli seadnud kokku protokollil omaniku peale, kelle mullikad oli leidnud nooredikus. Öhtul suure pingutuse järele magama uinudes nägi ta kogu öö und metsast ja karjatamisest selles. Ei — see ei olnudki uni, see oli nägemus.

Ta nägi, et olles metsas ringkäigul märkas korraka, kuis põõsaste vahelt välja ilmusid kirjaked, punikud ja võhikud; esiti ükskhaaval, siis paarikaupa ja viimaks suurtes salkades. — Halastust... see ei olnudki loomakari, see oli laviin... laviin elavast lihast.

Ja — mis näeb ta selle laviini taga!? Ta ei tahtnud uskuda oma silmi, kuid ometi oli see nii. — Laviini taga sammuvad paar metsameest, otsal suured sarved ja sarvede vahel plakatid pealkirjaga: „Okaspuu uuendamisest“, „Karjatamisest riigimetsades“ jne.

Halastust! — see tähendab ju umbes sedasama, mis „hävitage Eesti metsad!“

Ja mis näeb ta edasi! Mõlemal metsamehel on käes tüürrattad, umbes sarnased autode tüürratastele, ja nendega tüürrivad need metsamehed seda laviini elavast lihast otse metsa poole. Ta karjub kõigest jõust, söimab neid kõiksugu sõnadega, vehib kätega, ähvardab lasta nende pihta, pillub laviinile vett kaela — kõik asjata.

Ta pidi nägema oma silmadega, kuidas hävineb ilus mets selle elava liha laviinist, mis juhitud metsaametnikest.

Ja edasi näeb ta, kuidas need juhid tulevad tema poole. Ei, need ei olnudki metsamehed, need olid midagi biisonihärja taolist, kes iga minut valmis võtma teda oma sarvede vahele.

Ta võtab kokku kõik oma jõu ja hüppab üle tema selja taga seisva kraavi, et pääseda õigel ajal lähemasse tihnikusse.

„Mis sa peaksid ümisema ja rabelema kogu öö, kui magada ei näe? Kukud veel viimati voodist välja,“ tahtis öelda Madise teispoole, kellega ta magas

ühes voodis, kuid oli juba hilja — Madis oligi juba kukkunud voodist välja ja hoidis käega kinni oma paremat silma, mis Madise kukkudes oli sattunud voodi ääres oleva tooli nurga vastu.

Olles enda üles upitanud ja voodi servale istunud, jutustas nüüd Madis oma nägemuse va' teispoolele täpselt ära ja ei unustanud seejuures kirumast neid paari metsameest, kelle süü läbi see kõik juhtunud.

Mari — tema teispoole — püüdis küll viimaseid kaitsta seletades, et ka tema nende kirjutisi „Eesti Metsas“ lugenud, kuid olevat saanud hoopis teistsuguse mulje. Tema arvates ei soovitatavat neis kirjutises sugugi karjatamist metsas suurendada, vaid otse vastupidi — soovitatavat seal, metsas, see tähendab igal pool, kus mets või kus kasvavad metsa iseloomuga puud, olgu taimed, noored või vanad puud, karjatamine täiesti ära keeld ja lubada seda ainult värskeil metsastamata raiestikel suure rohu hävitamiseks ja maapinna ettevalmistamiseks loomulikule kui ka kunstlikule metsauuendusele. Sest metsa hoidmise mõte ei seisvat ainult olemasoleva metsa hoidmises, vaid ka vähemalt metsakasvatusele tekkinud raiestike metsastamises, mis peaks sündima võimalikult odavamate ja kindlamalt sihile viivate abinõudega.

Mari arvas olevat neis kirjutises soovitatud karjatamist üheks sarnaseks abinõuks katsete tegemisel. See seisvat ju seal selge sõnaga öeldult.

Ka ei tahtnud Mari sugugi leppida oma teispoole väitega, et iga puu, mis kasvab seal, kus mõni aasta varem karjatatud, saab mäda südame.

Tema arvates võivat puudel südamemäda karjatamise tagajärjel tekkida ainult siis, kui juba olemasoleva puu juured karja läbi rikutakse, mida aga nimetatud kirjutiste põhimõtet arvesse võttes saavat ära hoida.

Pealegi soovitas Mari, et Madis need kirjutised uuesti ja korralikult läbi loeks ja ennustas, et Madis seda tehes oma arvamist nende üle tublisti muudab.

Madis vastas aga kärsitult: „Sina,

naine, pea suu, sina ei ole teadlik sarnaseis asjus.“

Mari, kes sellest ei tahtnud teha perekonnatüli, pööris teise külje ja uinus uuesti.

Madise uni oli aga nagu luuaga pü-

hitud. Nägemus oli tal nii elavalt meeles, et ta hakkas kahtlema, kas see siiski tööpoolest ei olnudki nii. Ta riietus, võttis püssi ja läks metsa järele vaatama, kuidas see peale säärast juhtumust välja näeb.

Metsavahi mure.

J. Pipar.

Kevadisel riigikogu istungjärgul otsustati enamjao riigiteenijate palgaküsimus, kuid miskipärast jäeti ülemää-

vahet ei ülemääraliste ega määraliste metsavahtide vahel, vaid kõik jäävad vabapalgalistena edasi teenima, kellega

Metsarevidentide koosolek 29. ja 30. aprillil 1927. a.

raliste ja vabapalgaliste teenijate palgad keskasutuste normeerida.

Riigimetsade valitsus ühes metsarevidentidega on juba teist kuud metsavahtide palkade normeerimisega ametis, kuid tähendatud töö on keskasutusele kui ka metsarevidentidele, kes metsavahtide kohapealseid olusid peensuseni ei tunne, kaunis raske.

Metsarevidendid pidasid 29. ja 30. aprillil s. a. Tallinnas, riigimetsade valitsuse ruumes, keskasutuse juhtidega koosolekut, kus selgus, et käesolevast majandusaastast alates ei tehta enam

riigimetsade valitsusel teenistuslepingud tulevad sõlmida. Palkade reguleerimisel leiti, et tunduv osa metsavahte on palgamaade ja elumajade puudumise ning olemasolevate palgatalude väikese tulukuse tõttu eriti ebasoodsates tingimustes, millist viga lähedamates tingimustes elavate metsavahtide palkade arvel otsustati parandada.

Keskmisteks palganormideks arvati:

1. Harju ringkonnas 130 metsav. normiga 2.620 mk.; 2. Rakvere — 199 metsav. normiga 2.600 mk.; 3. Aluta-

guse — 175 metsav. normiga 2.650 mk.; 4. Saare-Lääne — 150 metsav. normiga 2.516 mk.; 5. Pärnu — 148 metsav. normiga 2.539 mk.; 6. Järva — 160 metsav. normiga 2.500 mk.; 7. Viljandi — 135 metsav. normiga 2.478 mk.; 8. Tartu — 200 metsav. normiga 2.490 mk.; 9. Võru — 230 metsav. normiga 2.550 mk.

M ä r k u s: Saare-Lääne ringkonna 148 senist + 2 rahalisele tasule võetavat senist vabapalgalist metsavahti; Tartu ringk. 195 senist + 5 rahalisele tasule võetavat senist vabapalgalist metsavahti; Viljandi ringk. 130 senist + 5 koosolekul rahalisele palgale ülekandmiseks ette pandud metsavahti; teistes ringkondades senised rahapalgised metsavahid.

Kohalikkude oludega arvestades jaotavad metsarevidendid ringkondades keskmise palganormi metskondade vahel, kuna metskondades teostavad jaotust metsaülemad kutseühingu osakondade juhataste liikmete ja metsavahtide juuresolekul.

Koosolekul kinnitati metsavahtide palgaastmete intervalliks 50 mk. ja otsustati veel andmeid koguda otstarbekohasemate palgade reguleerimise aluse loomiseks.

Kirjeldatud koosolekul mainiti ka metsaametnikkude ja -teenijate vormi küsimust, kus üleriikliku metsateenijate kongressi poolt vastu võetud kavandid otstarbekohasteks tunnistati ja soovi avaldati, et vorm põllutööstusministeeriumi poolt lähemal ajal maksma pandaks.

Eesti metsateenijate ühingu keskjuhatuse esimees hra Joh. Ohaka viibis küll metsarevidentide koosolekul ja väljendas üleriikliku metsateenijate kongressi ja kutseühingu keskjuhatuse seisukohti, kuid kõigi nendega ei saanud riigimetsade valitsus käesoleval metsavahtide palgade normeerimisel arvestada.

Juba ärakulunud nõue, et kõik metsavahtide palgamaad viidaks rendi alusele, ei leia ka seekord teostamist, vaid metsavahtide palgasid reguleeritakse, kui nii tohib öelda, ülepeakäela.

Kohapealseid silmale nähtavaid olusid ei oleks kaugeltki õiglane metsavah tidele palga määramise aluseks võtta, sest kunagi ei tohiks neid metsavahte parematesse oludesse arvata, kelle hooltsal ja virgal tegevusel palgamaad korralikult haritud ja majapidamine nii korraldatud, et sellest nüüd paremat tulu võib saada. Nii siis, palga normeerimisel ei tohiks ka mõte: „Ta elab palju paremates oludes!“ — saada domineerivaks, vaid metsavahilt nõuetavate kohustuste hulk võiks olla tõelise palganormi määramise aluseks.

Huvitav on tähele panna metsarevidentide koosolekul metsavah tide palgaastmete intervalliks kinnitatud 50 m., sest samal koosolekul määrati ka kindlaks kõige alam metsavahi palgaaste 600 ja ülem — 4.500 peale.

Saadud andmetel kujuneks metsavahtide palgatabel ehk -redel järgmiselt: 600, 650, 700 jne. mk. — 4.400, 4.450 ja 4.500 mk. Üldse saaksime 78 (seitsekümmendkaheksa) metsavahtide palgaastet, mis ei ole küll kohutav arv, kuid palgalehtede kokkuseadjatele ja nende võrdlejatele annab see siiski üleriiklikult määratu ja keerulise töö hulga.

Ka tööle võiksime veel käega lüüa, aga kuidas mõeldakse ühe metsavahi teenistuskohuseid teise omast 50 mk. võrra kõrgemalt hinnata?

Praegu on ette öelda raske, milliseks kujunevad normeeritavad metsavahtide palgad, kuid on kindel, et mõne aasta pärast tuleb jällegi andmeid koguda otstarbekohasemate metsavah tide palgade reguleerimiseks, nagu ka metsarevidendid seda oma koosolekul tunnistasid. . .

Veel tõsisem kui praegune metsavahtide uute palgade normeerimine on aga lepingu kava, mida riigimetsade valitsus on sunnitud välja töötama ja iga ametisoleva metsavahiga sõlmima. Tahes või tahtmata tuleb mõelda, kas sõlmitava lepingu tingimused metsavahile ka mingisuguseid kindlustusi annavad või jääb ta täiesti metsaülema mängukanniks. Oleme siiski optimistid

ja loodame, et riigimetsade valitsus heatahtlikult lepingusse ka teatud kindlusi metsavahtide kasuks paigutab, sest muidu ei saa ju metsavahilt suurte ja vastutusrikaste ülesannete täitmist nõuda.

Kirjeldatud asjaolud võivad siiski veel küllalt tõsisteks kujuneda, mispärast on kõigiti soovitatud, et metsavahid nende üle juba aegsasti järele mõtleksid ja eeloleval Eesti metsateenijate kongressil neid kõne alla võtaksid.

Mõnda jahiesteetikaft.

S. P—pp.

Tulevad meele jahimeeste jutustused puhkustel waiſſe meſa ſügawuſes. Igaüks räägib midagi jahist ja ſellega ühenduſes olemateſt ſündimuteſt. Nutu toonis wõib alati närgata küſſeſtawat waimuſtusnooti, mis tuleb eſile läbielatud juhtumuſe jutuſtamisel. Kuid, imelik, kui küſid: „Mida tunduſite, kui imeilujal juulikuuhommikul ſattuſite ſuure noorelinnu peſakonna peale“, — ſiis ei oſta jutuſtaja waſtata. Eſt waſtab ſchabloonilifeſt, millesse on ſegatud õht ja linnud, päite ja kõik muu elaw ja elutu: „Waadake, niisugune ilus, jaha hommik, ſiinſeal kujuk puult mõni okſakene, ſeal iſtub offal linnukene, emnaſt keerutades ja laulu ſriſtades, ja kui ſiis koer „tõmbab“, ſiis ei tea, mis ſinuga ſünnib“.

Nii lõpeb harilikult hingelife ſeiſukorra kirjeldus, kui jutuſtaja jõuab eneſe ſubjektiiwſe elamuſe analüüſi ſilmapiilguni.

Milleſt ſee tuleb? Ei ſaa ſeda ſeletada ſeega, et ſuurem oſa inimeſt on igawad ja ſeepärast räägiwad loodufeſt, lindudeſt ja muuſt iluſaſt nii ſchabloonilifeſt. Kas ei peitu ſelles eſteetilife elamuſte üldtähtſaſlikuſ mõiſtes midagi muud, keeruliſemat kui ainult piirte waſtata küſimufeſe? Kas ei ole ſee elamus niiwõrd intiiwne, niiwõrd tihedalt ſeotud iſiſliku ſijeniſe maailmaga, et objektiivſelt wõib ſeda wäljendada ainult pealiſkaudſelt, iildkohtadega juhtumuſeſt.

*

Iga elamus koosneb kaheſt momendiſt: ümbritſewaſt ſiſiſt ja waſtuwõtwaſt ſubjektiiſt. Elamus wäljaspool waſtuwõtawat iſiſt ei ole mõeldaw, ſeſt ſee on närwiſkawa tegetuſe tagajärg. Nii ſiis, elamus on olenen waſtuwõtu ſeſtkohtadeſt, ſentriteſt. Jah, tõeſti: pimedal on wõimatu waadelda iluſamat hommiſkut, kurdile jääb kuulmatuſ koerte ajamiſehäälle ilu, inimene, ſelle nägemine

riſitud wõi mitte küllaldaselt arenenud, — näeb lund walgena, aga mitte ſinaſana wõi wiolett- jne. wärwiliſena.

Ümbritſewa ſiſi objektiid eſinewad ainult elementidena, milleſt koosnewad iſiſlikud tunded. Nende wiimaste kompleks ongi elamus.

Näidatud erinewuſe tõttu waſtuwõtwaſe iſiſtute ſeas on elamuſed iſe äärmifeſt mitmekuſifeſed. Üks ja ſama wälisilma reagent wõib eſile kujukuda mitmeſugufeſid tundeid ja järelikult ka mitmeſugufeſid elamuſi. Seepärast, näiteſ, moofekant ſaab heaſt hääleſt enam headmeelt kui mittemoofekant, jahimees enam kui mittejahimees jne.

Doğu tunnete waling annab teatud määral ärewuſt, kuid wäga meelepärast, ja ſeda nimetataſſe tujuſ, meeleoluſ. Nust ſama tuju, mis on elamuſte lõputulemuſ, ei lähe korda edaſi anda jahimeeſtel-jutuſtajatel. Mitte ainult jahimehed, waid iſegi mõned luuletajad ei juuda ſeda edaſi anda, ſeſt nende mõlemi põhitiwiga on ſelles, et nad piirawad kirjeldada ja edaſi anda wälifeid, objektiivſeid tingimuſi, mis kujukufid eſile ſelle elamuſe.

Eſteetiline elamus — ſee on iluſate tunnete ühtluſtus. Kui meie wärſkel, iluſal, alles ärganud, naeratawal juulikuuhommikul aſtume walge uduliniſtuga kaetud jooſje, meie kõige eſiteſ n ä e m e walget katet, t u n n e m e ſoo jaheduſt ja ſel filmapiilgul ſünnib ühendufe reaktkioon. Tunded ſegunewad, täiendawad ükſteift, äratawad hinges mäleſtuſi ja ſelleſarnaſt läbielatuſt wõi jälle waſtupidife iſeloomuga mäleſtuſi jne.

Nüüd meile näib juba: kaldaäärne näff laulab taſaſt laulu, ſirge pilliroog kõigub laulu taſtiſ ja meelitab. Näff laotab teie näole ſooja loori ja kaſutab õrnalt. Nägemuſed armuſaſt walges riides neiuſt kerkiwad filmade ette ja teie elate muinaſjutu uniſtu-

jes, — harilik pettepill, — petliku Maa muinasjutt.

Tõusis päikene, mängles ja kõik muutus kirjuks. Kõik on valge, kõik sinine, kõik violet, kõik punane. Nus tunne valdab hinge. Glada, elada! Kui imeilus on elu! Mõidagi ilsevat, rõõmsat, tugevat tungib rinda. Teid valdab ärevus eelolevast linnu üleslennust, lastmisest, päikese mänglemisest, eluvärvin-gust.

— Edasi, „Nex“, edasi!

Kollane ilus Siri jetter; kui palju graatfiat ja kirge on temas! Tema karu helgib kollasena, lainetab violeti ja punase värvi seguna. Te olete seotud ühise, üldise huvi-ga: värvingu, valguise, rohu ja kõrkjate kõdistusest. Kui ilus on elu! „Nex“ seisatub... Waewalt wäriseb roheline film... Edasi, „Nex“, edasi! Kõlab pauk, lind langeb. Sü-dames magus-valus pigistus.

*

Rida elamusi, mida saame jahil, väljen-dab enesega tunnete sünteesi, mis seotud loo-dusega, ja energia üleolu tundeid, mis ilmu-tuvad tarviduses spordi järele. Glawa hinc energia ja loodus — see on ühe ja sama fakt omadust. Kui inimese ja looduse wahel sündis lahkumine, kui inimene tundis loo-dust waid umbsest toast, siis puhkes igatus tema südamel, eluga mitteüllastatud igat-sus. Kui kadus tarvidus enesele kõige tar-wilise muretsemiseks, mida ostawad ainult talumehed ja töölised, algas töö hingelise arendamise kallal ja inimesed läksid loodusest ifka enam ja enam eemale. Nii sündis lõ-puks maailma jagunemine kahels substans-tiks: loodus — füüsiline ja inimene — hinc-geline. Unustasid, et hingeline — see on sama füüsiline, ainult keerulisema organisat-ioonina.

Seepärast tunneme meie jahil „meie“ ja „looduse“ kasawat ühendust. Meie sulame ühte sellega, mis niisama on „meie“, meie uuendame kosmilise ühenduse.

Selles kosmilises tundes, mis on tunnete kokkuvõtte tagajärg, peitubki see intüimne, mis paneb lainetama iga jahimehe hinge ja mida nii raske on edasi anda, kirjeldada. Metsa ulumises sügise halwa ilma-ga kuulub meile hääl, mis tuletab meele midagi unustatud, aratab mälestusi juurest lahkuminekust. Waiksel, ühise talwehommi-kul ei liigu mets ja meile näib, nagu wal-

waks ta mõnd warjatud saladust. Soolega walwab wanamees, kellelegi ei awalda, ei se-leta. Mõrudalt, rõõmuta wõtab mets küla-lisi wastu. Aga waewalt heliseb rõõmus ja-hisarwe hääl, hakkawad haukuma koerad, — wõpatab wanake: helistab rõõmsalt kellusest, naerab, hõiskab, rõõmusteleb. Metsahaldjadft hakkawad tantfima — algab pidu. Pikal ja-hipäewal kallistab hall wanake oma külalisi ja jaadab neid minema, jäädes kurwaks. Mü-risewad wiimased paugud. Sa-ha-ha nae-rab weel mets, kuid juba kõlatult, loiuft. Wanake tunneb lahkumist.

Kui teie teinekord tulete samasse metsa, wõtab ta teid rõõmsamalt wastu ja ta näib teile juba tuttawamana, armsamana... Teie mõtlete metfast kui isikust, elawast olewusest; mõtlete sama ka igast wõsastikust, soost, nur-mest. Teie räägite näiteks: ma lähen „Lau-dupalu“ alla, ja selgesti kerfib teie mälestu-ses kaju, individualiseeritud eriliste tunnus-märkidega, mis omased ainult sellele kohale, sellele maastikule. Teie kohtate selle kohaga kui wana hea tuttawaga.

Suwitaw on, et mõned jahimehed tunne-wad isegi mõnd wana jäneft: „see tõusis seal ja seal kohal üles, temal on laiad ristluud wõi jälle parem kõrw lundis jne.“

*

Nii siis, see intüimne, mis jahimeestel raske edasi anda, — on ühenduse tunne loodu-sega. Peale selle on iga inimene isemoodi wastuwõtklik ja amab järelikult ka isemoodi edasi oma muljed. Seepärast jääb meile mõnikord arusaamatuks see, mis elas üle meie jutukaaslane. See on sama, kui mittejahi-mees ei saa aru jahimehest. — Oks wälja-kannatamatu, kui keegi hakkaks hingeldades midagi seletama, tarwitades seejuures ot-satu pikki lauseid igasuguste mittetarwiliste lihandustega. Seepärast autorid, kirjelda-des hingeldajat, annawad tema kõne edasi lühikeste, katkendiliste lausetena.

Sama on ka esteetiliste elamuste väljen-damises. Mõtete keeruline protsess antakse edasi küll lühikeste, küll pikkade lausetega, arwestades mõtte objektiga. Sama on ka tunnetega. Kui tuleb jälgida mitme inimese elamusi korraga, siis meie tähelepanu ridas-tub ja, wastuotsa, ta kontsentreerub, kui waatleme ainult üht isikut. Kõik siin deldu aitab meil arwustada kaht suuremat jahi-meesti-kirjanikku — Tolstoid ja Gamsunift.

Meie räägime Tolstoift ja Gamsunift

mitte seepärast, et meil tuli järsku tuju waadelda ühijelt neid kaht kunstimõtte ja tunde titaani.

Mõttelejat, kritiseerivas tujus olevat luigejat paneb imestama nende kahe esteetiliste elamuste arvustuse kokkujattumine ühe ja teise juures. Pealegi on Tolstoi realistide kooli esitaja, Gamsun aga — impressjonist. Seda huvitavam on teada saada, kuidas annavad nad edasi jahimehe isiklikke, mahendituid elamusi.

Wõib olla wõte ise, mille abil sünnib see elamus Tolstoi ja Gamsuni juures, wõib meid enam-wähem üleantu selgitusele ligemale? Kuid ärgem rütafem ette ja waadafem läbi meie eesmärgi tarwis huvitavamad kaffendid ühe ja teise teostes.

Paljud on ehk lugenud Tolstoi „Anna Karenina“ nepilennust ja jahist soodes? Kuid olete lugenud, siis kindlasti rõõmuistate, et olete ka fütt. Kuipalju warjatut ja kirjeldust on Tolstoi kirjelduses jahile kogumise ja ärastoidu kohta:

„Lewinit waldas nüüd, — unustades kõik perefondlikud ja majanduslikud mured ja hooled — niisugune tugew elurõõm ja ootamisetaunne, et ta ei tahtnud rääkida. Peale selle teda waldas see koondatud äritustunne, mida tunneb iga jahimees, liginedes tegevuskohale. Kui teda praegu mingi huvitas, siis wõist ainult küsimused sellest, kas leiawad nad Polpino soos midagi sellest, mis sugune on „Laska“ wõrreldes „Krafiga“ ja kuidas õnnestub temal eneselt ära lasta. Et Dholenskitemast paremini ei laseks? — ka see tuli temale mõttesse.“

Lewinil on kahju kodulähedastest soodest, laheb tagajärjelt ja kurgustab selle üle, kadestab Dholenskit. Kuid kogu aeg käib wäsimatult, wajudes soosse. Salad nõrkewad. „Kuid koer seisab. Silmapilkselt kadus wäsimus ja ta läks wajumal sool kergel sammul koera juure.“ Millest on siis tingitud see, et inimene, alitudes firele, andub wae wale ja piinadele? Et sünnib ümber terwelt, unustades hoole ja mure? Mis sugused elamused annab temale jaht ja kas on nad erwiwalentsed kuhutatud energiale? Kõik need küsimused leiawad Tolstoi jahikirjeldustes ainult kaudseid wastuseid. Tähendab, jaht rahuldab inimest täielikelt, kui ta kõik unustab.

Jaht on midagi iseäralikku, kui kõik mõtted annawad aset arwamisele, et kas leiawad nad midagi Polpino soos, mis sugune on „Laska“ wõrreldes „Krafiga“ jne.

Meie ei leia ei hurdajahi kirjelduses, ei „Sõjas ja Rahus“, ei toodud kirjelduses „Anna Kareninas“, — kuski ei leia meie rohkem kui wäliste esteetilise wastuwõtu objektide kirjeldusi, kuid mitte seesmist reaktiooni nendele. Tuletage meele, kui Lewin oli metsa ja kää küttes nepilennul, kui ehameldiwalt kuuldus temale ta enese hääl, mis rikkus waike metsa nõiduslikkuse. Kuid selles kirjelduses ikka ainult loetletakse ümbritsewat ringi: kagu kaotas hääle, ruttas ja läks segi, huikaw õõkull, „Laska“ pahempidi pöördud kõrwaga jne.

Kuid kus on Lewin? Dmeti on kõik need objektid kõikidele nähtawad ja kuuldawad. Meile on kahtjad Lewini elamused, tema reaktioon sellele ilule ja just neid ei ole. Nagu ei olekski Lewinit metsas olnud. Seda, mida ta üle elas, wõime ainult aimata.

Saniuti fundis „teadmatu jõud“ teda (Lewinit) unustama Stima poolt toodud halwa sõnni, et Riti on haige. . . Nimus nepp, müristesid paugud, Lewin ruttas otjima.

Ah jaa! Mille kohta oli öieti see halb teade? — tuletas ta meele. — Jah, Riti on haige. . . mis siis, wäga kahju!

Kuid mis oled sina, „teadmatu jõud“, ülew kirj, et aitas unustada palawalt armastatud neiu? Kust leida wastust? Mida annetas ta (kirg) Lewinile ja mida annetas teistele? Usjata otjime wastust. Et Tolstoi, ei Afakow, ei Turgenew, — ükski nendest suurtest realistidest-kunstnikkudest ei ütle seda. Wtuidugi mitte arusaamise puudus wõi edasiandmiswõime puudumine ei takistanud neid. Nende elamused, — see on piha, intinime nurgakene, kus mälestused kerkwad üles tundemärkide järele, mis üseloomustawad kõige ehiteks kõike ümbritsewat ja seepärast nad, nurgakesed, — ei ulatu kõrwalolija nägemispiirkonda. Oli suur rõõmutunne, wägema elukewade walas jaht suurte hingede salalikkudesse nurgakesestesse, kuid kuidas ja milles awaldus nende elamus, — see on warjatud meie eest.

Turgenewil on niisugune wõrratu nepilennukirjeldus, et kõine jahimees põleb waimustusest. Kuid. . . kahjuks ainult lennukirjeldus, kuid mitte kirjeldus suure wainu

fuurte keelte helist, mis vastaks looskõlalise affordiga metsa, maa ja koidu laulule.

*

Sgale meist on teada niisugune asi: kui räägid midagi teistest, siis oma waated, oma muljed jäävad harilikult väljendamata, et teega mitte kahju tuua räägitava juhtumise huwile. Nii ka jahi elamuste suhtes. Subjektiveering elamustes on võimalik ainult sel juhul, kui räägid enesest, oma jahielamuste hingeliseft waimustusundest. Kui aga jutt lähed mitmest wõi ühest selfiliseft, kes jagasid ühes teiega ilusaid jahitundeid, peate teie tahtmatult rääkima wäljseft, sest wäline oli teie ja teie selfiliste elamuste üldine foon.

Sama lugu on ka Tolstoi, Turgenewi ja teiste jahikirjeldustega. Mitteamustawalt mõtlejale näib tõesti, et näiteks Tolstoi ei olegi muud kui wäliste elamuste faktorite kirjeldus. Tegelikult aga „waldas Lewinit sarnane tugew elurõõmu- ja ootamisatunne, et ta ei tahtnud rääkida“. Nagu näete, sama kosmiline element, mis ise loomustab jahi kirge, tungib terwelt Lewini hingesse ja seepärast ta (Lewin) tegutses kogu aeg selle „hundmatu jõu“ mõju all, mille üle meie küsime.

Kui jutustus oleks olnud estimesest isikust, oleksime meie temas ka leidnud kõik lugupeetud kirj mitmekesised nüansid ja oleksime leidnud niisugustena, nagu neid leidis Tolstoi fuur waim.

Allpool näeme, et waatamata edasiandmise wiiside mitmekesisusele, Gamsun samuti näitab algelamustele, — elurõõmutunnetele, nagu Tolstoi. Kuid kui Gamsun hiitab: „Elagu elu!“, tema fiida imeb enesesse linnid, puud, mere kohina ja mägede kutsu. Ta kõne, noore, metsalisehingega kiti kõne, lasub meil tunda kogu elu magusust, ärewust ja tänu, milleks weel igaves kohane on hing, mis end ühendanud loodusega.

*

Sama eluäinise tunne, loodusega ühine mise tunne on ka Gamsuni Ganiil. Minult siin sulas inimene koguni ära looduses, temas elasid mets, nurmed, linnud, puud, mäed ja lillede elu.

Glan räägib:

„Ma näen aega õitelt, mis end fulewad peale kespäewa, lehestikult, mis ford helesinine, ford tunne. Peale selle ma kihkalt tunnen seda.

Ma lasen mitte selleks, et tappa, — ma lasen, et elada. Täna on mulle tarwis üks teder ja ma tapan ainult ühe, kuid mitte kaks. Ja milleks tappa rohkem. Ma elan metsas. Ma olen metsa de poeg. Ma fõön kounat, istudes maa peal ja mitte toolil. Ma wõin heita seljali ja fulgeda filmad, kui ma seda tahan. Ja rääkida wõin ma seal kõik, mis ma arwan, ja kõne kostab metsas nii nagu fiidame sügawuseft“.

See on metsalise tunne ematse-looduse wastu.

Door metsaline Glan — armastab lilli, kalsusid, maad. Ta on nende sugulane, ta saab aru nende kõnest ja tunneb nende kutsu.

„Mu armas mets, mu peidupaik, jumalik and! — ütlen sulle kogu oma fiidamest. Ma seisatan, waadates ringi ja pisarfilmil nimetan lindsusid, puud, kive, heina, mesilasi nime järele; keeran ringi ja nimetan kõiki fordamööda. Ma waatan mägedele ja mõtlen: „Jah, ma tulen koha“, nagu wastaksin kellegi kutsu. Õnnistatud olgu teie, — räägin ma kuuleketele — selle eest, et puhute mulle näkku, olge õnnistatud, kogu mu olemine on täis tänu teie wastu.“

Ta on õrnatundeline kadakaõksaste wastu, ta „nutab armastusest nende wastu“. Ta on noor jahimees, metsalise hingega, tänuft iga aatomi kosmilise tunde eest, mille anab temale loodus.

Misuguse waimustawa hüümina lewis laul raudsetele wõdele! Tähed, kuu, häbelik waihus, haljas lehestik ja kollane lehestik, elagu! Ja koer, kes nuusutab maad, ja kaks, kes walmis warblasele kallale hüppama, — metsloomad, linnud ja Jumala waikuine ja kõik, — elagu!

„Ma kõusen ja kuulatan. Keegi ei kuule mind. Istun uuesti. Tänu sulle, üffit öö! Ja teile, mäed, pimedus ja mere kohin — ta kohiseb mu fiidames. Tänu elu eest, hingamise eest, — tänu mu fiidame sügawuseft.

Kuula hommiku poole ja kuula õhtu poole, — ei, kuula ainult, — see on igawene Jumal! See waihus, mis fofistab mulle kõrwu, — kogu looduse keew weri, Jumal, kogu maailma ja minu läbinägija. Ma näen läikawat ämblikuõrku oma tule walgel, ma kuulen merel ujuwat paati. Seal, põhjas, ronib põhjawalgus taewas. O o, w a n n u n

oma suurematu hinge juures, ma olen tänuks kogu hingest, et ma siin elan."

Karjatusest pääseb walla waba hinge waimustus, kes sulatas looduse ja ise sulas temasse. Terwit-natuur Wan, noor jahimees, metsalise hingega, iga fiibriga, mis teritatud üliloomuliku wastuwõtlitusest, sulas ühte loodusega. Waat' milles on elamuse esteetika: maailmalise elu tundes ja loodusega kooskõlastumas hiiuides tema rõõmudest.

Sinnades meeletud ruttawad, jooksewad, asfaldawad. Meile näib: nad teewad rutulist, tarwilist tööd. Kogu elu koosneb neil tühjusest murest ja nad närtveerivad ja puistawad endist elutuld. Nad tuimuwad, nende närtwid wenituwad ja oigawad nagu

õrnad ja pudewad ämblikuniidid. Kuid met-fades ja wäljadel keeb mühades elu.

Kui meeldiwalt siin lõhnab, — räägib noormees rõõmsalt oma armastatud neiu-le. Kuis elustuid peale wihma rohi ja lilled! Ei. Ei tea, kas huiwitawad teid üldse puud? Smelik, kuid ma tunnen mingisugust jaladuslikku sidet, mingisugust suguluft enese ja iga puu wahel metfas".

Temale näib, et tema on üks osakene met-fast, samblast wõi kiwist ja selles on jahimeheliku tunde toredus. Sa! higistawad neurasteenikud wõi linnaga läbimibunud inimesed. Meie aga hiiutame: „Jahiga unustame mured ja waewad, elu muutub rõõm-jamaks ja nooreneb hing“...

Looduse kaitse ja jaht.

S. P—pp.

Kuidas on see kooskõlas kaitsta loomi ja samal ajal jahti pidada, s. o. häwitada linde ja loomi? Mii mõiake sel puhul küsida. See küsimine tekib tahtmatult ja ma loen tarwilises seletada oma waateid selle kohta. Uru-jaamatusse allikas on see, et jahti seatakse korwuti „loomariigi hävitamisega“, kuid see ei ole sugugi õige. Sigus küll, mõned kiitid talitawad kui häwitajad, kuid need on inimesed, kes ei ole wäärt tõelise kiiti nime. Mitte häwitada linde-loomi käesolewas teatud maa-kojas, waid korralikult kasutada osa nendest — piilib õige kiit. Ta peab silmas loomade rohkest oma ümbruses ja tegutses ka wastawalt sellele. Jahiseltside liikmed armestawad muidugi jahti huiuides loomade arwuga teie jälle piirates jahtide arwu wõi tapetud loomade arwu, mis lubatud iga kiiti kohta eraldi. Need on üldiselt teatarwad faktid, kuid, kahjuks, leidub meil ka wäga palju sarnaseid jahiseltside liikmeid ja jahiseltsi, kellele peab meeletuleta ma korrapäraselt ümberkäimist linnu- ja loomastikuga. Üksikute, mitte seltsidesse kuuluwate, kiitide seas leidub, kahjuks, aga wäga palju sarnaseid tüüpe, kes enese wabanduses, armates, et sellega on kõik seletatud, — ütlemad: „Kui mitte mina, siis keegi teine iftagi tapab“. Sarnaste ifskute tegevusest siis tekibki arwamine, et jaht ja häwitamine on üks ja sama.

Looduse kaitse on ühtlustatam jahiga, kõige esiteks seepoolest, et õige jahipidamise arenemisega ei tohi loomastiku arw mitte wäheneda, waid tihiaks jäänud kohtades ifegi suurenda. Sga haruldase jahiobjekti juhtes on tõeline kiit alati kaine ja kasutab kõik võimalikud abinõud selleks, et nad edeneffid ja nende juurekasw suureneks. Looduse kaitse on ühtlustatam õige jahipidamisega weel seepoolest, et kiit walib enesele harilikult wälja teatud liigi ja arwu jahiobjekte ja ei lasse mitte kõike, mis ette juh-tub. Kui mõned jahimehed sellele wäga tähtsale asjaolule tähelepanu ei pööra, siis peab nendele jeda meele tuletatama. Sa tegelise, kui leidub eriliselt soowitud jahiobjekt, — milleks siis lasta teisi, olgugi söödawaid linde, mis juhuslikult ette satuwad? Kaske lendawad wabalt mööda kõik teised, kui olete korbita wõi tedre jahil! Teine asi on see, kui teie olete mitte ainult kiit, waid naturalist, kes õpib ehk uurib loomastikku. Sarnasel juhul võib lubada lasta „kõike, mis lendab“, kuid jeda lubagu enesetele ka ainult need, kes tõiselt tegemist teewad loodus-teadusega. Kuid iga ettejuhtuwat jahiobjekti lasta ainult lõbu pärast ehk oma „jahitoa“ ilustamiseks, — oleks otse kuritegu.

Tihti võib näha kiitte, kes põmmutawad kajakaid, tiirusid ja teisi linde; nad waban-

davad oma teguviisi harilikult sellega, et nemad „harjutamat lastmiist“. Selleks õpetust, ja head õpetust, annab lastmine jahil ise- gi, ja kui jahilinde vähe on, siis ongi hea, et fiit miletz lastja, — palju linde jääb rikkumata ja alles. . .

Särelikult, lastes ainult teatud jahio- bjekti, mille järele hoolt kannad ja mida hoiad ja ei laste iga juhuslikult ettetulevat lindu, eriti veel mittejahilindu, — talitab jahimees mitte ainult looduselkaije püüetele vastu, vaid just edendab seda liikumist, sest, nagu juba ütlesin, ei vähene h e a kiiti jahio-

piirkonnas loomad-linnud kunagi, vaid alati on arvulisi juurekasvu märgata. Röövlindude-loomad hävitamine on, eneseltki mõistetavalt, iga tubli kiiti esimene üles- anne ja kohustus.

Jahiseelu kohtade, kaitsemetjade jne. jisse- seadmine, ajutine või alaline jahiseeld teatud metjades, — kõik see on ühtlasele tähtis loo- duskaitse ja jahio-otstarbel.

Looduse kaitsejad ja jahimehed peavad olema liitlased ja ei kunagi üksteise vasta- jed: ühisele ühisele sihtile!

Metsaametnikkude jahioigusest.

A. Mänd.

Käesoleva aasta aprillikuu „Eesti Metsas“ Üue jahiseaduse kava kohta sõna võttes leiab H. P—pp, et selles muuseas olevat suur eksitus, kui tahe- tavat riigi metsaametnikele riigimet- sades jahipidamist lubada tasuta; see olevat ühe kihi eesõigustatud seisukor- da asetamine jne.

Lubatagu selle kohta ka vastupidist arvamist esile tuua.

Kui H. P—pp loogika järele käia ja metsaametnikele jahipidamist ainult üldistel alustel lubada, siis ei tohiks ükski metsateenija muidu jahipüssiga metsa minna kui peab enne vastava jahiloa — kas päeva peale á 150 mk. või aastaluba 2.500 mk. eest — välja võt- ma. Kui tal aga oma paarituhande- margalise kuupalgaga seda võimalik te- ha ei ole, peab ta loobuma jahipüssi kaasa võtmisest oma ametkäikudel, sest vastasel korral on võimatu kind- laks teha, kas ametnik on oma ametkäi- kudel või jahil ja teda võidak- igal ajal salakütiks tembeldada.

Metsaametnikult jahipüssi kaasas- kandmise võimaluse äravõtmine aga tä- hendaks umbes sedasama, mis puulõi- kajalt sae või kirve äravõtmine karta- sel, et tema ühes roisupuude ja metsa- puhastamisega ka mõne kasupuu võib maha raiuda — ei saa ju ametnik, kes selle järele valvama peab, olla iga puu- lõikaja juures alatasa.

Et see nii on, selle kohta mõni rida.

Riigimetsade valitsuse korraldusel, mis ilmus alles paar kuud tagasi, nõu- takse metsaametnikelt teatud arvu röövlindude hävitamist. Minu kaas- ametnikel, kellega on olnud kokkupuut- tumist, on juba suuremalt jaolt oma „norm“ täis ja mitte seepärast, et nad neid laskma p e a v a d, ei, nad on seda ka enne alati teinud, mis aga „regist- reerimata“ jäetud kui loomulik nähtus ja kohustus.

Suured arvud kanakulle, vareseid ja teisi röövikuid langeb iga aasta nen- de jahipüssi läbi. Peale selle veel luge- matu hulk hulkuvaid koeri, vaatamata suurele riisikole, mis praeguste seadus- te juures nende laskmisega seotud.

Ja lubatagu, — see on ju ka metsa puhastus jahi mõttes.

Lugupeetud H. P—pp tahaks vist öelda, et seda iga mõistlik jahimees teeb ja asjata oleks siin metsaametnikke ülis- tada. Selle kohta võib aga julgesti vas- tata, et igasugune teine jahimees käib püssiga metsas ainult jahikäikudel, kus tema mõtted seotud hoopis teiste asja- dega ja kus igasugune „asjata“ paugu- tamine tema jahisaaki võib vähendada; ja et ka metsaametnikkude juures röö- vikute hävitamine vähemalt $\frac{9}{10}$ mitte jahi-, vaid ametkäikude juures sünnib, kus püss alati kaasas.

Ka avaldatakse arvamist, nagu oleks just metsaametnikud need, kes meie jahifauna hävitavad ja kirjutatakse selle vähesus tihti just nende arvele.

Metskonnas, kus teenin, tuleb iga ametniku kohta aastas keskmiselt 2—3 (mitte rohkem!) ametnikkude poolt lastud jänest ja umbes sama palju või veel vähem linde ja sealjuures kannavad ametnikud igapäev enesega jahipüssi kaasas.

Arvan, et iga teine jahimees sarnase arvu juures isegi püssipuhastamise vaeva oma peale võtta ei tahaks. Erajahimehed, kellega mul on olnud kokku-

puutumist, loevad sarnast arvu ka ühepäevaseks jahisaagiks väheseks.

Võib olla, loevad paljudki neid arvusid liialdatult väheseks, kuid meil on see tegelikult nii, ja usun, et ka mujal asi ei ole palju „roosilisem“.

Kas maksab sarnase asja juures lärmi lüüa ja kas toob see jahiasjandusele kasu, kui tulevikus metsaametnikud oma ametkäikudel jahipüssi asemel enese kaitseks ainult püstolit taskus kannavad, mis ju palju hõlpsam.

Minu arvates — ei. Isal peab ikka vits olema laste kasvatamiseks, muidu lähevad nad ülekatte.

Väljavõte tööstusliku töö seadusest.

(Töökaitse seadused.)

4

760. Tasumääramise asjus nõudmiste esitamiseks on kaheaastane tähtaeg, mida arvatakse: vigasaanule — õnnetusjuhtumuse päevast, kuid surnu perekonnaliikmetele — tema surma päevast.

761. Tasumääramise asjus nõudmiste esitamiseks määratud tähtaja (§ 760) aegumine loetakse seismapanuks sellest päevast, mil vigasaanu esines tasusaamise asjus (§ 745), kuni päevani, mil temale välja anti:

- 1) ärakiri erikomisjoni esialgsest määrusest (§ 752), või
- 2) ärakiri erikomisjoni teistkordsest määrusest (§ 754), või
- 3) alluvuse korras (§ 756) antud kaebuse asjus tehtud otsuse kuulutamise vigasaanule, selle järele, peale missugust määrust vigasaanu nõudmise oli esitanud.

762. Tingimuste sõlmimine volinikkudega, et neile asjade ajamise eest nõudmistes, mis esitatud käesoleva kolmeteistkümnenda peatüki määruste alusel, taksist (Kohtuasut. sead. § 396 märk. VII lisa, 1892. a. v.) kõrgemal määral tasutakse, on keelatud ja niisugused tingimused kui ka võlakohustused, mis taksist suuremate tasusummade peale välja antud, tunnistatakse maksvusetuks.

763. Abirahad (§ 721) maksetakse

välja ettevõtte poolt, kuhu vigasaanu kuulus, tähtaegadel, mis ettevõttes tööliste palkade maksmiseks kindlaks määratud.

764. Pensionid nii vigasaanutele enestele kui ka nende perekonnaliikmetele maksetakse välja iga kuu eest ette ettevõtte poolt, kuhu vigasaanud kuulusid, või pensionäride palvel ja äranaäitamise järele vastavate renteide poolt.

765. Tasusaajate isikute palvel saadetakse neile kuuluvad väljamaksud kindlaksmääratud tähtaegadel kätte riigi kulul posti-telegraafi asutuste kaudu, palves näidatud aadressi järele.

766. Pensioni maksmine pannakse seisma aja kesteks, mil vigasaanu rahaministeeriumile alluvas tööstuslikus või tehnilises ettevõttes tööl või teenistuses on palgaga, mis pensioni väljaarvamise juures aluseks võetud palgast väiksem ei ole. Kui aga uus palk, mis vigasaanu ettevõttelt saab, väiksem on sellest, mis pensioni väljaarvamisel aluseks võeti, antakse vigasaanule niisuguse palga saamise aja kestel pensioni asemel kaks kolmandikku nimetatud kahe palga vahest.

767. Kolme aasta jooksul, esialgselt pensioni määramise või sellest äräütlamise päevast arvates, võib ettevõtte ülem kui ka vigasaanu ise nõuda vi-

gasaanu töövõime kindlakstegemiseks uut arstlikku läbivaatamist selle eesmärgiga, et pensioni suurust muuta või selle maksmisest ära öelda, vastavalt uuel läbivaatamisel selgunud asjaoludele. Pensioni muutmist või sellest äraütlemist toimetatakse §§ 750 kuni 761 näidatud korras, kuid pensioni, mis määratud on kohtu korras, võib vähendada või muuta, kui pensionäär sellega nõus ei ole, ainult kohtu korras, vastava nõudmise esitamise teel.

Ühekordselt väljamaksetud tasude (§ 735) suhtes ei ole lubatud muudatusi ette võtta.

768. Paragr. 716 kuni 767 tähendatud määrusi käsitatakse ka tasumaksmisel rahaministeeriumile alluvate tööstusliikude ja tehniliste ettevõtete vabapalgalistele ametnikkudele, soo ja vanaduse peale vaatamata (tehnikud, ettevõtete valitsejad, meistrid, kontoriametnikud, arvepidajad, joonistajad, praakerid, ülevaatajad, kirjutajad, vahid, kojamehed jne.).

769. Käesoleva kolmeteistkümnenda peatüki määruste alusel määratud pensione, abirahasid ja muid tasusid ei või pöörata tasusaaajatelt meistritelt ja töolistelt või ametnikkudelt ja nende perekonnaliikmetelt saadaolevate riigi- ja erasisenõudmiste täitmiseks. Tasusaamise õigust ei või pandida, võõrandada ega mõnel muul viisil edasi anda.

770. Käesoleva kolmeteistkümnenda peatüki määruste alusel vabapalgalistele ametnikkudele, meistritele ja töölistele kui ka nende perekonnaliikmetele kuuluvate pensionide, abirahade ja muude tasude maksmist toimetatakse neile, vaatamata sellele, et needsamad isikud juba saavad või võivad hakata saama pensione, abirahasid või muid tasusid kas riigikassast mõnesuguste teiste erimääruste alusel või jälle mõnesugustelt heategevatelt asutustelt ja abiandmise kassadelt, vastavalt nende põhikirjadele.

771. Kõikidel juhtumistel, mis käesoleva kolmeteistkümnenda peatüki määruste mõju alla ei kuulu, tasutakse rahaministeeriumile alluvate

tööstusliikude ja tehniliste ettevõtete meistritele, töölistele ja vabapalgalistele ametnikkudele kui ka nende isikute perekonnaliikmetele neile põhjustatud kahjude eest üldiste tsiviilseaduste alusel.

M ä r k u s: Rahaministril on õigus, vastavatel juhtumistel kokkuleppel sise-, töö-hoolekande- ja kohtuministritega kui ka riigikontrolööriga, välja anda ja „Riigi Teatajas“ üldiseks teadmiseks välja kuulutada juhatuskirja:

- 1) käesoleva kolmeteistkümnenda peatüki määruste täiendamiseks, käsitamiseks rahaministeeriumile alluvate tööstusliikude ja tehniliste ettevõtete ülematele ja -arstidele, kinnitusametitele, kui ka politseile ja töökaitsekomissariaadile;
- 2) korra kohta, kuidas: a) toimetada pensionide ja muude tasude väljamaksmisi nimetatud ettevõtete meistritele, töölistele ja vabapalgalistele ametnikkudele kui ka nende isikute perekonnaliikmetele; b) assigneerida summasid, mis tarvilised pensionide ja muude tasude väljamaksmiseks nimetatud isikutele ja d) neid summasid renteide järele jaotada;
- 3) korra kohta, kuidas pensione ja muid tasusid p. 2 tähendatud isikutele kätte saata posti-telegraafiasutuste kaudu;
- 4) pensionide ja muude tasude saamise õigust tõendavate tunnistuste kohta, missugused tulevad esitada määratud tasude kättesaamise juures renteides või teistes väljamaksu kassades;
- 5) paragr. 748 ettenähtud erikomisjonide koosseisu kohta.

S e i t s m e s p e a t ü k k .

Õnnetusjuhtumuste korral tasumaksmisest vabrikutööstusliikude, mäe- ja mäetööstusliikude ettevõtete tööliste, teenijatele ja nende perekonnaliikmetele.

549. Vigasaanud lapsealiste ja ala-

ealiste pensionid suurenevad lapsealistele — alaealisteks ja alaealiste — täisealisteks saamisel selles vahekorras, missuguses mustatöölise keskmine päevapalk muutub nimetatud vanadusgruppide kohta (§ 558).

556. Vigasaanu aastane sissetulek määratakse kindlaks järgmiselt:

- 1) summa, mis õnnetusjuhtumuse päevale eelneva aasta jooksul vigasaanu tegeliselt teeninud, maha arvates sellest materjalide ja tööriistade hinna, kui neid vigasaanule lepingu järele töötasu arvel anti, — jagatakse päevade arvule, mis vigasaanu selle aasta jooksul tööl olnud, kui tema oli aga ettevõttes vähem kui aasta, jagatakse see vastava vähema ajavälte päevade arvule, ja
- 2) p. 1 näidatud korras saadud keskmine päevapalk kasvatatakse ettevõtetes, mis aasta läbi töötavad, kahesaja üheksakümneviie peale (R. T. nr. 106—1923. a. sead. nr. 84), kuid ettevõtetes, mis aasta läbi ei tööta, — niisuguste ettevõtete hariliku tegevusaja tööpäevade arvu peale, kuid viimasel juhul arvatakse sellele korrutamisele juure veel summa, mis saadud mustatöölise keskmise päevapalga (558) kasvatamisest kahesaja üheksakümneviie ja niisuguse ettevõtte hariliku tööpäevade arvu vahe peale.

Kui vigasaanu sai ülalpidamist naturaas, lisatakse p. p. 1 ja 2 näidatud korras väljaarvatud summale juure korteri eest — kakskümmend protsenti sellest summast, kuid söögi jne. eest — nende tõeline hind. Käesolevas paragrahvis (556) ettenähtud korras väljaarvatud vigasaanu aastane sissetulek ei või olla väiksem kui mustatöölise keskmine päevapalk (§ 558) kasvatatult kahesaja üheksakümneviie peale (R. T. nr. 106—1923. a. sead. nr. 84).

558. Tööstusliikude ettevõtete mustatöölise § § 549, 556 ja 557 nimetatud keskmine päevapalk määratakse kohalike andmete järele ühe aasta peale, mõlemi soo ja kolme vanadusgrupi jaoks eraldi (lapseealised kaheteistkümnest kuni viieteistkümnest aastani, alaealised viieteistkümnest kuni seitsmeteistkümnest aastani ja täiskasvanud üle seitsmeteistkümnest aasta) kindlaks kinnitusameti poolt ja avaldatakse „Riigi Teatajas“.

Kinnitusametitel on õigus seda tasu kohaliste olude kohaselt kindlaks määrata kas terve oma tegevusringkonna või üksikute tööstusrajoonide kohta.

Märkus: Kui enne käesolevas paragr. nimet. aastate tähtsaja möödumist palgad tunduvalt muutuvad, võib kinnitusnõukogu vastava kinnitusameti palvel nimetatud ametile lubada ka enne aastase tähtsaja möödumist mustatöölise keskmise päevapalga kohta tehtud otsused ümberotsustamisele võtta. (Lõpp.)

Poolametlikud teated.

Riigimeetjate valitjuse ringkirjad.

3. juunil 1927. a. — Nr. MM 3.

Möödunud aprillikuu lõpul arapeetud metjaarvidentide koosseisul avaldati fooki, et metjaarvidentide ametlikus kirjawaheatuses ei pruugiks tarvitada nimehüsti „M. metskonna metjaarvident“, seft maafonna metjaarvidentide instituudi liivideerimisejega on selles nimeatuses sõna „metskonna“ muudetud liigiks.

Sellele fookiavaldule vastu tulles teatab riigimeetjate valitus, et nüüdsest peale metjaarvidentide oma ametlikus kirjawaheatuses võivad tar-

vitada nimehüsti „M. metjaarvident“, näiteks Suusiku metjaarvident, Keskriigi metjaarvident jne.

Sama metjaarvidentide koosseis leidis, et praegune metjaarvidentide komplekteerimise korrd, kus ametisse kinnitamiseks pannakse ette sageli seefuguseid iifid, fellel puudub ametioskus ja fellel metjaarvidentide ametkohused tundmata, ei või edasi kesta ja et tulevikus ametisse võetavatel metjaarvidentidel tuleks kindlasti nõuda, et nad oleksid tarvilikelt ette valmistatud.

Suna meil metjaarvidentide ettevalmistamises praegu veel tarvilikud korraldused puuduvad, siis ei saa kinnitamises ettepanemisel kandidaatidel

nõuda ametioskuse tunnistuste esitamist, vaid tuleb eesialgu piirduda ainult jelleaga, et finnitamiseks pandaks ette isituid, kellest teatakse, et nad kultuuritöödel ja metsa üles töötamisel on tegelikult kaasa töötanud ja vähemalt metjamüüri lähemas tulevikus ka metjavahitide kaudu.

Mis puutub praegu juba teenistuses olevatesse metjavahitidesse, siis tuleb metjailematel, abimetjailematel ja metsnikkudel kõik võimalused selleks ära kasutada, et nende kutseoskuslikku tasepinda tõsta, milleks teenistuskoostuste täitmise juures, riigimetjade valitjuse arvates, peaks olema küllalt juhtumusi.

Teated ajunikkudele müüdnud metjamaterjalide kohta 1927/28 kui ka järgnevatel majandusaastatel tulevad riigimetjade valitjusele esitada a. i. n. u. l. t. i. k. s. k. o. r. d. a. a. s. t. a. s. ja nimelt 15. juuniks, mille pärast teatelehel täpnenudat tähtsajad 15. juuli ja 15. jaanuar tulevad lugeda maksivõtetuks. Teated 1927. aasta esimehe kolme kuu eest, f. o. 1. jaanuarist 1927. a. — 31. märtsini 1927. a., tulevad eraldi teatelehel kokku võtta ja hiljemalt 15. juuliks f. a. riigimetjade valitjusele esitada.

Teated metsfondades tehtud kultuuritööde kohta 1927/28 kui ka järgnevatel majandusaastatel tulevad esitada faks arvade aastas riigimetjade valitjusele: 1. aprillist kuni 1. juulini tehtud kultuuritööd 15. juuliks ja 1. juulist kuni 1. detsembrini tehtud kultuuritööd 15. detsembriks. Sel juhul, kui detsembri-, jaanuari-, veebruar- ja märtsikuu jooksul peaks kultuuritööd tehtama, tulevad nende üle vastata andmed paigutada aruannetesse, mis esitatakse 15. juuliks.

Metsjade peavalitjuse ringkirjaliku korralduse 22. juuli 1926 nr. M. M. 3204/9 pf. I osalises muutmiseks teatab M. M. W., et tagasiandmisele kuulivate maade kulude ja tulude aruande tuleb peale maade tagasiandmisel kohe kokku seada ja vastata ringkonna metjavahitendile esitada kontrollimiseks ja kinnitamiseks. On aruande metjavahitendi poolt k. o. h. a. p. e. a. l. kontrollitud ja allkirjaga kinnitatud, esitab metjaillem aruande otse kohe maakorralduse ja metsjade peavalitjuse riigimaade valitjusele.

Maakorralduse ja metsjade peavalitjuse käskkirjad.

16. mail 1927. a. — Nr. 17.

Riigimetjade valitjuse sekretär-instruktor Edgar Weste r w a b a s t a t a t a k s e t e e n i s t u s e f t o m a l p a l v e l, a r w a t e s 1. j u u n i i f t 1927. a.

Garju maakonna Wõlterpalu metskonna Nõiva metsnik Andres L u b i w a b a s t a t a t a k s e t e e n i s t u s e f t o m a l p a l v e l, a r w a t e s 1. m a i j f t 1927. a.

Garju ringkonna metjavahitendil Karl P u h w e l l u b a t a k s e i i h e k u l i l e t e e n i s t u s p u h t u s e l e, p a n n e s j e l l e k s a j a t s t e m a t e e n i s t u s k o h u s t e t ä i t m i n e N a k w e r e r i n g k o n n a r e w i d e n d i M e k h a n d e l e e m i p e a l e, a r w a t e s 15. m a i j f t 1927. a.

Garjumaa Sutlema metskonna II järgu asjaajaja Sergei R e a n i m e t a t a k s e I j ä r g u a s j a a j a t s, k o o s j e i j u s e t t e n ä h t u d p a l g a g a, a r w a t e s 1. a p r i l l i f t 1927. a.

Wiru maakonna Loobu metskonna abimetjaillem Ludwig S c h u l b a c h w a b a s t a t a k s e t e e n i s t u s e f t o m a l p a l v e l p e n s i o n i l e m i n e m i s e k s, a r w a t e s 16. m a i j f t 1927. a.

Wirumaa Paasvere metskonna II jaoskonna metsnik Meekander S a l u m w a b a s t a t a k s e t e e n i s t u s e f t o m a l p a l v e l, a r w a t e s 1. m a i j f t 1927. a.

Wirumaa Kohtla metskonna abimetjaillem Leo R o s n i k o j n i m e t a t a k s e W i n u r m e m e t s k o n n a I I I j ä r g u m e t j a i l l e m a a j. f. t. k o o s j e i j u s e t t e n ä h t u d p a l g a g a, m. f. 3.500.— j o i d u s j a p ä e w a r a h a g a, a r w a t e s 1. m a i j f t 1927. a.

Lartumaa Winiurme metskonna metjaillem Meekander L i n d e b e r g n i m e t a t a k s e K o h t l a m e t s k o n n a I I j ä r g u a b i m e t j a i l l e m a k s, k o o s j e i j u s e t t e n ä h t u d p a l g a g a, a r w a t e s 1. m a i j f t 1927. a.

Riigimetjade valitjuse metja-taksaator Johannes M e i n n i m e t a t a k s e o m a l p a l v e l L o o b u m e t s k o n n a I j ä r g u m e t j a i l l e m a k s, k o o s j e i j u s e t t e n ä h t u d p a l g a g a, a r w a t e s 17. m a i j f t 1927. a.

Lartumaa Winiurme metskonna II järgu metsnik Thomas M h o s p a i g u t a t a k s e t e e n i s t u s e h u t w i d e s ü m b e r P a a s w e r e m e t s k o n n a I I j a o s k o n n a I I j ä r g u m e t s n i k u k s, a r w a t e s 1. m a i j f t 1927. a.

Pärnumaa Lambi wahiikonna metjavahitendil Theodor L a u r i t s n i m e t a t a k s e W u d r u m e t s k o n n a I j a o s k o n n a I I j ä r g u m e t s n i k u a j u t i j e k s k o h u s t e t ä i t t a k s, k o o s j e i j u s e t t e n ä h t u d p a l g a g a, m e t s n i k u p ä e w a s j a j o i d u r a h a g a M. f. 400 k u u s, a r w a t e s 1. w e e b r u a r i f t 1927. a.

Walga maakonna Sangaste metskonna I jaoskonna metsnik Peet R i i s w a b a s t a t a k s e t e e n i s t u s e f t o m a l p a l v e l, a r w a t e s 15. m a i j f t 1927. a.

Walga maakonna Walga metskonna Kosküla metjandiku metsnik Karl G L l r a m p a i g u t a t a k s e o m a l p a l v e l ü m b e r S a n g a s t e m e t s k o n n a I j a o s k o n n a m e t s n i k u k s, a r w a t e s 16. m a i j f t 1927. a.

Walga maakonna Karula metskonna asjaajaja Johannes P i t l u b a t a k s e i i h e k u l i l e t e e n i s t u s p u h t u s e l e, a r w a t e s 1. j u n i i f t 1927. a.

Walga maakonna Walga metskonna abimetjaillem Bernhard T i i s m a n n l o e t a k s e r i i g i m e t j a d e w a l i t j u s e j u u r e k o m a n d e e r i t u k s, p a n n e s t e m a p e a l e a j u t i j e l t s e k r e t ä r - i n s t r u k t o r i k o h u s t e t ä i t m i n e, e n d i s e p a l g a g a, a r w a t e s 25. a p r i l l i f t 1927. a.

28. mail 1927. a. — Nr. 18.

Endine metjade peavalitjuse taksaator Johannes O f a s n i m e t a t a k s e r i i g i m e t j a d e w a l i t j u s e m e t j a k o r r a l d u s e o f a k o n n a m e t j a t a k s a a t o r i a j. f. t., k o o s j e i j u s e t t e n ä h t u d p a l g a g a, a r w a t e s 16. m a i j f t 1927. a.

Riigimetjade valitjuse juure ajutiselt komandeeritud Walga metskonna abimetjaillem Bernhard T i i s m a n n n i m e t a t a k s e w a l i t j u s e s e k r e t ä r - i n s t r u k t o r i a j. f. t., k o o s j e i j u s e t t e n ä h t u d p a l g a g a, a r w a t e s 1. j u n i i f t 1927. a.

Tapa metskonna asjaajaja Jaan P a l u w a b a s t a t a k s e t e e n i s t u s e f t o m a l p a l v e l, a r w a t e s 15. m a i j f t 1927. a.

Wiljandimaa Niinla metskonna II jaoskonna I järgu metsnik August Lepik paigutatakse omal palvel ümber Lartwastu metskonna II jaoskonna I järgu metsnikuks endise palga ning sõidu- ja päewarahaga kuus, arwates 1. maist 1927. a.

Wiljandimaa Niinla metskonna 1. jef. I järgu metsnik Käri Schmidt paigutatakse teenistuse huiwides ümber Wdaiwere metskonna I järgu metsnikuks sama palga ning sõidu- ja päewarahaga kuus, arwates 1. maist 1927. a.

Wiljandimaa Niinla metskonna II jaoskonna I järgu metsnikuks ninetatakse Lartwastu metskonna end. metšaillem Hans Loffer, koosseisus ettenähtud palgaga, metsniku sõidu- ja päewarahaga Mk. 400.— kuus, arwates 1. maist 1927. a.

Wiljandimaa Wdaiwere metskonna II järgu metsnik Wmimir Nikkas paigutatakse teenistuse huiwides ümber Niinla metskonna I jaoskonna II järgu metsnikuks, endise palga ning päewa- ja sõidurahaga Mk. 400.— kuus, arwates 1. maist 1927. a.

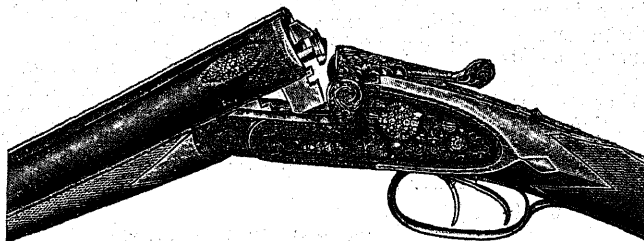
Postikolude kottuhoiu mõttes riiginaade- ja riigimeeskade walitlustele ning administratiiv- ja majanduse osakonnale post lähendada iihiseis ümb- rikes — maakorralduse ja meeskade peawalitluse nimel.

Uwaldatakse teadmiseks ja käsitamiseks peawalitluse imberasetatud kesforganite telefonihenduste nimekiri:

- Nr. 16—74 — Maakorralduse ja meeskade peawalitluse peadirektor—ministriabi kabinet, Wismari t. nr. 7.
 Nr. 1—63 — Riigimeeskade walitluse direktori kabinet.
 Nr. 29—78 — Metšamajandusosakonna juhataja ja direktori asetäitja ning kohtu- asjadeajaja riigimeeskade walitluse alal.
 Nr. 18—46 — Metšamajandusosakond.
 Nr. 11—14 — Metšafafutuosakond.
 Nr. 33—13 — Riigimeeskade tööstuse juhataja.
 Nr. 18—73 — Rantšelei.
 Nr. 70 — Urweosakond.

Kohtuafutused teatawad peawalitlusele, et metšaillemad jageli wiivitawad kohtute poolt neile wälja jaadetud kohtuotluste äratirjade kättesaamisest teatamisega ja mõnikord jätwamad koguni teatamata. Et see teguwis kohtute tegetuwust takistab ja pikendab otluste täidewiimist, mis efile kutsub kohtuafutuste rahulolematuse, tuletatakse koha- pealksetele esindustele meele, et kohtuotluste saamisest asjaomastele kohtutele wiitwituseta teatataks.

Järgmine „Eesti Mets'a“ number ilmub kahetordses suuruses augustikuu algul.

Suhl i. Thür., Saksamaal.

Soovitan maailmakuulsaid kahe- ja kolmeraudseid jahi-, niisama ka kuulipüsse võisilemata odavate hindadega, Greifelt & Co., Gewehrfabrik,

Püsside tellimisi võtavad ka vastu vabrikuhindadega:

püssikauplus **ALEX. PASSUP, Tallinnas,**

niisama ka kõik teised paremad püssikauplused Eestis.

Rutake

**«EESTI METSA» tellimisega
telse poole aasta peale, et
lehe saatmisele vahet ei
tuleks ~ ~ ~ ~ ~**

**Kõik seni ilmunud
«EESTI METSA» aasta-
käigud on saada**

ILUKÖITES

hinnaga 500 mk. iga aastakäik

Eesti Mehaanilise Puutööstuse Aktsiaselts

A. M. LUTHER

TALLINNAS

VALMISTAB:

móoblit, vineer-kartonge, kohvleid,
kooliranitsaid, aktimappe,
käsitrumleid, toolipõhju,
platesid, labid
daid jne.

MÜÜGIKOHAD:

TALLINNAS: Vana-Posti tänav nr. 9.

TARTUS: E. V. Jürgens'i juures, Vana t. 17.

VALGAS: P. Saretok'i juures, Kesk tän. 15.

PETSERIS: E. Nassar'i juures, kaubareas.

VILJANDIS: R. Eitelberg'i juures.

RAKVERES: Roman Jürgens'i juures.

PÄRNUS: J. D. Ammende juures.